

מגזין המוסיקה החסידי

שירי ליל

גיליון מס' 4 • תמוז תשס"ב • בארה"ב \$2

ירחמיאל ביהון
ופרחי מיאמי
חוגגים חצי יובל

אריה ברונר דיוקו

דער "זינגבויד" רב שיח מיוחד

כולם מסייעים במעורר
ההסברה הישראלי

קוניס חכם

לידור

מוצר השבוע

לשבוע ימים בלבד!

מצלמת וידאו SONY HI8 TRV208 דגם

מסך לצפייה, פנס מובנה, שלט, אפשרות לצילום בחושך מוחלט 560 X ZOOM

2990 ש"ח

רדיו טייפ ודיסק

OHAYO

295 ש"ח

דיסקמן Panasonic

259 ש"ח

מערכת PANASONIC

תחנה מרוחבת, מערכת משולבת PM25, כוללת טון דוסק, טונו AM FM טיפ, ציאה אופטית להקלטה, טימר, טלטה על עוצמת הבס, 2.3 ק"צ - משקל

10x165 ש"ח

מכונת גילוח PHILIPS

מכונת גילוח דגם 4906 HA כולל קסנין סאונד ושכס

שנה אחרית מבית אלקטרה

245 ש"ח

מערכת AIWA

מגן CD, רדיו דיסק, חביל קסט, טלס, והקליט מנגן

350 ש"ח

מעבד מזון KENWOOD

דגם FP 101 המלאי עד גמר

295 ש"ח

מכשיר הקלטה דיגיטלי

מכשיר הקלטה דיגיטלי 18 שעות - שגון תומך USB

795 ש"ח

מיני דיסק SONY

דגם DPC 700 MZR

1,459 ש"ח

דיסק מן MP-3

SAMSUNG

עם ספריות וכותרות

499 ש"ח

מהפך קיטור KENWOOD

דגם SS-900 מכל 8.8 ליטר עוצמת קיטור עד 40 גרם אדים לדקה עם אפשרות יסות

345 ש"ח

מעלית מעגל סגור צבוענית

אלחוטית עד 100 מ', שידור אודיו בסטריאו, חיבור משוט לכל טלוויזיה, עובד על סוללות/שנאי (מסופק)

845 ש"ח

רח' בית הדפוס 12, בית השנהב (צמוד לאורנה'י) גבעת שאול טל. 02-6529529 לחברים בקרנות השוטרים 5% הנחה תחמושת להמחשה בלבד

מא יבואנים אלקטריק

קוניס מא

Gama.shop.co.il

הליו

מחשב כף-יד

ואתה מסודר...

זיכרון 8MB

ניהול פיננסי, רשימת תזכורות, ספר טלפונים, צילצול לתזכורת, יומן פגישות, זיהוי כתב יד בעברית ובאנגלית, חיפוש חכם ועוד...

הקלטה קולית עד 55 דקות.

תקשורת למחשב האישי ול: Outlook

מסך מגע בעל תאורה.

מילונים אנגלי-עברי, עברי-אנגלי, מקצועי וכללי.

מאיית-Speller

קניון רפאלי רח ירושלים 91 צפת טל: 04-6822456
קניון רפאלי רח ריב"ל 3 רמת בית שמש טל: 02-9998799
צלילי גל פז רח רבי עקיבא 88 ב"ב טל: 03-5799580
צלילי גל פז רח רבי עקיבא 128 ב"ב טל: 03-6165437

מרכז האלקטרוניקה רח הישיבה 4 גאולה ירושלים טל: 02-5370677
קניון רפאלי רח אליעזר בן הורקנוס 22 אשדוד (רובע ז) טל: 08-8647588
קניון רפאלי רח רבי עקיבא 115 ב"ב טל: 03-5785292
קניון רפאלי רח אבטליון 23 אלעד טל: 03-9080247

דבר המערכת

"ובראשי חודשיכם... ותקעתם בחצוצרות"

שבועיים קשים מאוד עברו עלינו, אנשי "שירו לו". שבועיים של טלפונים, פקסים, עצירות ברחוב ואפילו הפרעות בבית הכנסת... נכון, גליון מספר 4 יוצא באיחור. אז הנה, לכל הדואגים, הסיבה הרישמית לעיכוב: בתחילת דרכנו, יצא המגזין לקראת כל אמצע חודש, כך היה בפורים, פסח ול"ג בעומר. בעקבות התארגנות מחדש הוחלט במערכת, שהמגזין ייצא בתחילת החודש, ואכן, כך יהיה בעז"ה מגליון חודש תמוז והלאה.

ומה החודש בגליון? רב שיח מיוחד עם האחים זינגבוים, ראיון מעניין עם ירחמיאל ביגון - ה"אבא" של ה"מיאמיים", בדיוקן החודש - פגישה אישית את אריה ברונר, "המוסיקה שבתורה" - על טעמי המקרא, סיפורים מרתקים סביב ניגונים מוכרים, תמונות בלעדיות מהארץ ומהעולם, טורים אישיים, פינות ומדורים קבועים. קריאה מהנה.

בשער:

ירחמיאל ביגון ופרחי מיאמי

6 בימת אורח

גלעד פוטולסקי

8 דער - "זינגבויד"

רב שיח מיוחד

14 ירחמיאל ביגון ופרחי מיאמי

א. גינוסר בראיון עם ירחמיאל ביגון

18 "אז ילדים היום בוגרים"

נחום סטארק, בוגר פרחי מיאמי

20 אריה ישאג

אבי בלומנטל

24 הטעם של הטעם

המוסיקה שבתורה

28 סיפורו של ניגון

אבי קלמרסקי

30 יום זה לישראל

ש. פליישמן - ניו יורק

34 "עובדים על שוואקי"

ביקור באולפני ההקלטה

36 אישית

אפי קיסר

37 רשימת ה-20

מנחם טוקר

38 מעניין

פיידבקים, הסתכל בקנקן, קולו של ילד.

39 דווקא

החזן יוסף פליישמן

41 אזמר בשבחין

בעל קולמוס הלב

42 מהי שמחה?

אסף אהרן

44 בקריצה

ארי גל

45 שוק המעלות

נתוני המצעדים והמכירות

46 קטן עלינו

שעשועונים ברוח מוסיקלית

בס"ד

שירו לו

מגזין המוסיקה החסידי

4

אחראי מערכת: אפי קיסר כותבים ומשתתפים: אבי בלומנטל, בעל קולמוס הלב, שמואל ברונר, א. גינוסר, ארי גל, איירה הלב, מנחם טוקר, אבי טלמן, ישי לפידות, גלעד פוטולסקי, יוסף פליישמן, ש. פליישמן, אבי קלמרסקי עריכה לשונית: יודי בן אור צילומים: נתן איבגי, מאיר הלטובסקי, אשר ליצמן הפקת תמונות: יובל קולטון גרפיקה: רמי שרעבי לוחות והדפסה: דפוס המקור בע"מ. הערות ותגובות ניתן להפנות לת.ד. 748, בני ברק 51105, או לטלפקס: 03-9337331. אין המערכת אחראית לתוכן המודעות וסגנון. אין החזרת אורגינלים, תמונות וכתבי יד. ראינויות עם אישים מחו"ל שאינם דוברי עברית תורגמו מאנגלית. © כל הזכויות שמורות.

Classic
Hotel

כל צבעי השקט... במלון Classic כינר

היום כשאתם זקוקים יותר מתמיד לחופשה של שקט, שלוה ובטחון,
מלון כינר classic הוא הנופש הקלאסי עבורכם.
 חוויה של כיף לכל המשפחה, אפשרויות לטיולים בגולן ובגליל,
 אטרקציות ים, רכיבה על סוסים ונופש פעיל לילדים.
מלון כינר classic - להתמכר לנופש כחול לבן.

פירסומי ישראל ישורת

חדר כושר משוכלל, מגרשי ספורט

חווית נופש אקסלוסיבית על שפת הכינרת

חדרים מרווחים, חדרי גן, חדרי Deluxe וסוויטות

★ מרכז בריאות ★ סאונה ★ ג'קוזי ★ חדר כושר ★ בריכת שחייה ★ אטרקציות ים ★ מתקנים לילדים ★ מגרשי ספורט ★ כשרות מהודרת
 לפרטים והזמנות התקשרו לטל: 04-6738888 www.kinar.co.il

הנגינה בישראל

בתקופתי לכתוב דבר תורה, כיוון שרוב עיסוקי הוא סביב השירה והנגינה. חשבתי לעצמי, שאולי זה המקום והזמן לכתוב כמה מילים על חשיבותן ומעלתן של השירה והנגינה.

על חשיבותה של הנגינה בעיני המקרא, אפשר ללמוד מבראשית ד', פסוקים כ"ב, שבהם מציגה התורה את אבות הציוויליזציה האנושית. ולצדם של יבל - "אבי יושב אוהל ומקנה", ותובל קין - "לוטש כל חורש נחושת וברזל", מונה התורה גם את יובל - "אבי כל תופש כינור ועוגב".

אחרי קריעת ים סוף, מספרת לנו התורה: "ותיקח מרים הנביאה... את התוף בידה, ותצאנה כל הנשים אחריה בתופים ובמחולות" (שמות טו כ). גם אחרי הניצחון על גליית, יצאו הנשים - "לשיר והמחולות... בתופים, בשמחה ובשלישים" (ש"א יח ו). מקום חשוב מאוד תפסה הנגינה גם בעבודת בית המקדש. את החשיבות הגדולה, אפשר לראות בדה"א כא א: "בני אסף, הימן וידותון, הניבאים בכינורות, בנבלים ובמצילתיים". אפשר להבין את דברי הפסוק, כדברים המעמידים את הנגינה במקדש בדרגה אחת עם הנבואה, ואפשר, שהפסוק אומר שהכינורות, הנבלים והמצילתיים, הם מכשירים שבהם מגיעים לנבואה. כך או כך - ברור שהתנ"ך רואה את הנגינה כדבר בעל חשיבות עצומה.

הנגינה בזמן הקרבת הקורבנות בראש חודש ובחגים, היא מצוות עשה מן התורה: "וביום שמחתכם ובמועדיכם ובראשי חודשיכם, ותקעתם בחצוצרות על עולותיכם ועל זבחי שלמיכם" (במדבר י י). גם עם קרבן התמיד, שהוקרב כל יום, היו מנגנים. הנגינה היתה באה כליווי לפרקי

לכן, בימי בין המצרים הקרבים, ימי האבל על החורבן, נמנע מלנגן, כדי להביע את כאבנו על שאיננו יכולים לנגן בבית המקדש

תהילים, כמו שאומרת המשנה האחרונה במסכת תמיד: "השיר שהיו הלויים אומרים בבית המקדש: ביום הראשון היו אומרים" וכו'.

התנ"ך מספר לנו גם על מקרים מיוחדים שבהם הרבו בנגינה, כמו העלאת הארון לעיר דוד בימי דוד (ש"ב ו טו, דה"א טו ז), העברת הארון למקדש בימי שלמה (דה"ב ה יב), המלכת יהואש בבית ה' (דה"ב כג יג), עבודת ה' לאחר טיהור המקדש בימי חזקיהו (דה"ב כט כה-כח) ועבודת ה' לאחר טיהור המקדש בימי יאשיהו (דה"ב לה טו).

גם שפע גדול של כלי נגינה נזכרים במקרא,

בעברית ובארמית: גיתית, חליל, חצוצרה, כינור, מחול, מחלת, מינים, מנענעים, מצילות, מצילתיים, משרוקיטא, נבל, נבל עשור, מחילות, סבכא, סמפוניה, עוגב, עלמות, פעמון, פסנתרין, צלצלים, צלצלי שמע, צלצלי תרועה, קיתרוס, שושן (עדות), שושנים, שמניית, קרן, שופר, שלישים ותוף. ואולי גם איילת השחר, יונת אלם רחוקים ורמות לבן. למעלה משלושים כלי נגינה. ואף אם נניח, שפה ושם יש כלי המופיע בתנ"ך בשני שמות שונים, עדיין עצום מספר כלי הנגינה ביחס לגודלו של התנ"ך. שפע זה מוכיח, שהנגינה לא היתה עניין שבאקראי, אלא חלק מהותי מהחיים והתרבות שבתקופת המקרא.

גם בעלי המוסר הצביעו על השירה והנגינה, כעל כלי להתעלות בעבודת ה'. כמו כן, שמעתי בשם אחד מגדולי הדור, שהנגינה והשירה הן כלים העוזרים ללומדי התורה להתרכז ולהתעמק בלימודם.

לכן, בימי בין המצרים הקרבים, ימי האבל על החורבן, נמנע מלנגן, כדי להביע את כאבנו על שאיננו יכולים לנגן בבית המקדש.

וכמו הלויים בגלות בבל, שאמרו (תהילים קלז ד): "איך נשיר את שיר ציון על אדמת נכר?", נאמר גם אנחנו: איך נשיר את שיר ציון בימי אבלה של ציון?

ואנחנו תפילה לקב"ה, שנזכה לשמוע את נגינת הלויים בבית המקדש, שייבנה במהרה בימינו. ■

**פתגם
החודש**

**לכל מנעול ישנו מפתח משלו.
אלא שלאומן יש מפתח כללי, שבו יכול הוא לפתוח
את כל המנעולים. זהו הניגון.**

עיצוב אופנה לגבר

AMIR AZAN UOMO

רחוב טרפון 4 בני ברק

03-6760023, 055-287251

נועם הפקות גאים להגיש:

דיסק מלהיב וסוחף

חדש!!

כולל שני הלהיטים החדשים של דדי גראוכר
"דרשו" ו"שוש אישי"

כולל ביצוע מדהים של מנדי ג'רופי ואוהד מושקוביץ
ללהיט "רחם"

להשיג ברשת חנויות נועם הפקות

■ קניון רב שפע, שמגר 16 ירושלים ■ מלכי ישראל 8 ירושלים
■ טל: 02-5374144 ■ פקס: 02-5002588 ■ www.jewish-music.co.il

ובחנויות המובחרות!

"זינה-בויד"

מעשה בשלושה אחים * מוטי, שזימר כבר כילד, ומחזיק כיום בתואר ה"קאמ-בק" הגדול ביותר במוסיקה החסידית * יעקב, המתגאה בתואר ה"סינגליסט", למרות שממש לאחרונה יצא באלבום * ולא מזמן קרה המעניין מכל, האח - חנניה, החליט לשבור קיפוח, ויצא בסינגל משלו * שיחה מרתקת, לעיתים נוסטלגית, לעיתים עכשווית, ואפילו עם מבטים לעתיד, עם האחים לבית משפחת זינגבוים * ואתם יודעים מה... נגלה לכם כי ישנו גם אח רביעי!

רב שי-אח מיוחד

מנחה: אפי קיסר

מצילו, אבל אתה כלל לא זוכר אותו כילד פלא, כי לא היית עדיין...

נכון מאוד, אני צעיר ממוטי בשלוש עשרה שנים, כך שאת ההתחלה אני לא ראיתי, אבל אני מוכרח לומר לך ששמעתי דברים טובים על התקופה... הזיכרונות שלי ממוטי מתחילים כשהייתי בן חמש-שש: אני זוכר שראיתי אותו מופיע לצידו של מרדכי בן דוד, וזה היה בשבילי כל כך מרגש, לראות את האח הגדול שלי מופיע עם גדולי הזמר.

רק צפית מהצד? לא רצית גם?

רציתי, אבל לא חשבתי שאני מסוגל לכך. אני זוכר מופע של מוטי בהקפות שניות בתל אביב, והוא אמר לי, יעקב, למה שלא תעלה לשיר. לא ידעתי מה לעשות, רציתי מאוד לשיר ומצד שני מאוד התביישתי וחששת, מה אני אעלה לשיר ביחד עם תזמורת כזו מול כזה קהל, ומוטי פשוט משך אותי אליו ועודד אותי כן לעלות ולשיר.

* * *

בשלב זה נצרך גם את חנניה, האח הצעיר ממוטי בשנה. אתה כן היית שם עם מוטי בתחילת הדרך, מה אתה זוכר?

מוטי בשבילי היה הצל שליווה את ילדותי. הייתה זו זכות גדולה להיות האח שלו, כי בכל מקום הכירו את השם זינגבוים, והכל מהעבודה הקשה של

זכורות לי בעיקר מסיבות סוף השנה, שבהן נתבקשתי על ידי בית הספר להופיע.

אתה מדבר על בית הספר, אבל בגיל שמונה כמדומני, כבר בתואר ארצי...

זה נכון, כשהייתי בן שמונה התקיימה תחרות לכשרונות צעירים מכל הארץ, ושם זכייתי במקום הראשון עם השיר "כל העולם כולו" של הרב ברוך צ'ייט. את הערב הנחה מרדכי פרימן, ואני זוכר שהוא הגיע להורים שלי ושאל אותם, מדוע אתם לא עושים משהו עם הבן שלכם? הוא היה זה שקישר אותנו עם אברהם שיינברגר ז"ל, שהיה אמרגן בתחילת דרכו, ובערבים הראשונים שהוא ארגן אני הופעתי בשירה. בשעתו לא היו מופעים, והוא היה ממש החלוץ בתחום, והוא זה שנתן לי את האפשרות כילד בן שמונה-תשע להופיע בהיכל התרבות בתל אביב. בשלב מתקדם יותר, הוא החל להפיק ערבים גדולים יותר. אחד השיאים מבחינתי כילד, היה בתחרות העולמית שנקראה "שירו לו - זמרו לו", כשייצגתי את ישראל בשיר "שאו מרום" שהלחין משה קופרב, מה שגרם לי לפריצת דרך גדולה ולתודעה בין לאומית, והביא אותי להופעות בכל העולם.

* * *

אני רוצה לעבור אליך, יעקב, האח הצעיר. אתה האח של מוטי, ובתחילת דרך דאגת ליהנות

נפתח, כמובן, עם ראש השבט, מוטי. ילד אלמוני, לא אח של ולא בן של. מהיכן הכל התחיל?

הייתי בן ארבע, כאשר התחלתי ללמוד לנגן בכינור. הוריי שמו לב שיש לי כשרון נגינה והחליטו לפתח אותו, אלא שהכינור היה כבד מדי בשבילי באותם ימים... אבא שלי הלך ועשה הזמנה מיוחדת של כינור קטן וקל יותר, כדי שהמוטי שלו יוכל לנגן.

בגיל ארבע אתה מתחיל לנגן, הקליטה שלך וודאי איטית יותר מילד מבוגר יותר. כמה זמן לקח עד שיכולת להופיע ממש?

תתפלא. ההופעה הראשונה שלי הייתה כבר בגיל חמש וחצי, כאשר הופעתי בתור סולן בתזמורת, ושם זה בעצם מתחיל.

אתה ילד בן חמש וכבר מתחיל להופיע. שאלה שתמיד מציקה כאשר מדברים עם ילד פלא: אתה לא מרגיש שוויתרת איפשהו על הילדות?

ב"ה שזיכני בהורים כמו שלי. הייתי ילד, והם אלו שהכווינו אותי ללמוד בביה"ס ולהתקדם כרגיל במקביל. זה נכון מה שאתה שואל, כי ישנו פה קונפליקט מסויים: מן הצד האחד, הילד חייב להמשיך לגדול כילד נורמלי וחברתי, בחברה רגילה, ומן הצד השני, מדובר בילד פלא עם כשרונות יוצאי דופן, אז מה אמורים לעשות... אני השקעתי בשניהם, גם בבית הספר וגם בשירה. מהגיל הזה

יעקב, מוטי וחנניה

והדיוק השתלמו בסופו של דבר...

כן. ב"ה הסתבר, סוף מעשה במחשבה תחילה. ההחלטה הייתה נכונה והיא בהחלט סייעה לשנים שאחרי זה. עם גיוסי לצבא, מובן וגם פשוט, שהוכוונתי ללהקת הרבנות הצבאית תחת פיקודו של מונה, זה היה כמו המשך טבעי לשנים שלפני כן.

אתה משתחרר מהצבא ולוקח אתך את המוסיקה גם לאזרחות...

בשנים שלאחר הצבא, פתחתי בקריירה מקצועית, ובהחלט ראיתי את זה כפרנסה. היו אלו ימים שהמוסיקה החסידית הייתה בפריחה של ממש, והמון מופעים התקיימו, ערב ערב. הוצאתי את התקליט הראשון שלי, שנקרא "שמחנו", בעיבודים מעולים של חבר קרוב וידיד אמת, משה לאופר, שלדעתי הוא אחד המלחינים הגדולים במוסיקה החסידית. אהבתי מאוד לעבוד איתו, מה גם שיצא לנו להופיע יחד המון.

הכל בארץ הולך כל כך טוב ואתה מחליט לצאת לחו"ל ובעצם מתנתק מהכל ועובר להתגורר שם.

אמת, יצאנו לתקופה בחו"ל. אבל גם תקופה זו, חשוב להדגיש, הייתה מוסיקלית. זכיתי לשמש במשרת חזן ראשי, בבתי כנסת מהגדולים והחשובים בעולם, ביניהם בית ישורון ביוסטון טקסס, בארה"ב.

כמה שנים היית שם בסך הכל?

שהבנתי את משמעות העניין - שזו הייתה ממש בניה לדורות, להימנות על דור המייסדים של המוסיקה החסידית של ימינו. באותן שנים הופעתי הרבה בחו"ל, היו אלו שנים של סיפוק רב. היית בכל העולם, והמוסיקה של אז דיברה לליבות רבים. **אלא שאז, כמו כל ילד פלא, מתחלף לך הקול...**

אני לא רוצה להיזכר באותם ימים, זה היה נורא. הייתי במעקב של פרופסור שיגידי לי בדיוק מתי להפסיק לשיר, וכשההוראה הגיעה ממנו ממש נכנסתי לטראומה. זה כמו שתאמר לצייר להפסיק לצייר, וכמו שתאמר לאצן להפסיק לרוץ, זה נורא. **נורא כמה שנורא, אבל מסתבר שהציות**

מוטי. אבל היום, אני יכול לחשוף שגם אני עבדתי קשה בשביל זה, וזה נשמע כל כך מצחיק היום, אבל במושגים ילדותיים... באותה תקופה שודר מידי שבוע "מצעד הפזמונים" בקול ישראל, ואני הייתי זה שדאגתי כל שבוע שמאות חברים ישלחו גלויית וידרגו את השיר של מוטי. אז אתה יודע מה, אפשר לומר שגם אני סייעתי במשהו...

אני חוזר אליך, מוטי. אתה מספר על מופעי היחיד שלך בתור ילד, בערך באותה התקופה אתה גם בפרחי צברים. מי היו ה"פרחי הצבריים"?

באותן שנים למדתי בישיבה בנחלים, והנה מגיע לישיבה חייל שהשתחרר זה עתה ומחפש עבודה. מי הוא ה"מובטל"? לא אחר מאשר מונה רוזנבלום. בראשו הבשיל רעיון: "גם לישראל מגיע 'פרחי'". באותה תקופה היו מפורסמים מאוד פרחי לונדון של יגאל צליק, וכך הקים מונה את פרחי צברים. אני נתמנתי לסולן הראשי ביחד עם איתי הכהן. ומעניין, שהשירים מהימים ההם נכנסו חזק ביותר והם מוכרים כולם גם היום: ארומיך ה', פותח את ידך, צדיק כתמר וכו'.

אתה מזכיר את שמות השירים מאז, כיום המוסיקה נשמעת אחרת לחלוטין. איך אתה רואה את זה?

כשאני נזכר היום בשירים של אז, אני רואה לעצמי זכות גדולה בכך שזכיתי בתור ילד, בלי

רגע מבין

מוטי: ערב אחד, הופעתי לפני אלפי אנשים. והנה, אחרי שבע שניות, איבדתי את הקול שלי לגמרי. מה עושים? אני פשוט לא יכול לשיר... חיש מהר הפך הערב ל"ערב משוררים וסיפורים" בציבור, ובסופו של דבר אנשים נהנו מאוד. אני זוכר את השירה והחום עד היום, ואין לי מושג איך שרדתי עד סוף הערב...

אחד הרקעים לפתיח של תחילת השיר, נשמע שם ילדים לומדים. לקחנו ציוד הקלטה משוכלל ביותר ובנינו כמו אולפן הקלטות בתוך כיתת ילדים, בתלמוד תורה, והקלטנו אותם שם כדי שזה יישמע אמיתי ואותנטי. ואגב, לא רק בשיר הזה, מונה נכנס כל כולו לעיבוד השירים ונתן המון, ואני מאוד מודה לו על כך.

מטבע הדברים, לכל שיר באלבום שלך יש סיפור מיוחד מאחוריו. אחד המעניינים שבהם הוא הסיפור של "שיר הגירסאות" - השיר "חזק". זהו סיפור קלאסי של השגחה פרטית, כמובן עם מונה... קבעתי איתו להיפגש באולפן ההקלטות ביום שישי בבוקר, וישבנו באותה תקופה על המילים "חזק חזק ונתחזק". ניסינו להלחין משהו, זה לא אז. בעוד אנו יושבים שם, נכנס פתאום מרדכי בן דוד, שעבד באותם ימים על תקליטו "אין

אבל עם ההגעה שלך לארץ קרה גם עוד משהו...
למה אתה מתכוון?
נוכחת פתאום שהינוקא החליט לקחת את עסקי המוסיקה ברצינות...
ממש כך. בכל השנים הללו סיפרו לי ההורים שיעקב אוהב לשיר, ושהוא מתפתח בכיוון. מסתבר, שבכל אותה תקופה, יעקב הופיע המון במה שנקרא "הופעות בית מול המראה". הייתי ממש המום, וכל כך התרגשתי שהנה, אולי נוכל אפילו להופיע יחדיו, מי היה מאמין...
* * *

יעקב, הנה אחרי חמש שנים, אתה יושב אתנו פה היום בזכות עצמך. לא אח של ולא בן של, אלא יעקב. עצמאי, מוכר, ואפילו חובק אלבום...
ב"ה, באמת אחרי עבודה לא קלה ומאוד ארוכה ומושקעת.
לא אגזים אם אומר, שאתה זה שבעצם המציא את המושג "סינגל נמכר" במוסיקה החסידית...

נכון, בגלל התמשכות ההפקה, החלטתי להוציא את "חזק". ואכן, זה היה ה"אב טיפוס" לכל עניין הסינגלים ואוספי הסינגלים שכל כך נפוץ היום. אבל אתה רואה, אפילו אני הגעתי בסוף לאלבום, ולא סתם אלבום, אלא עם מונה רוזנבלום, אותו אחד שראית את מוטי אצלו כמה שנים קודם. וודאי התרגשת.

זו הייתה התרגשות עצומה, והרגשתי שאני בעצם כמו סוגר פה מעגל. מוטי, שעבד עם מונה לפני שנים, והיום אני, שגם עובד עם מונה, ואפילו יותר מזה. בימי שירותי בצבא בלהקת הרבנות הצבאית, נקשרתי למונה בצורה מיוחדת, מה שתורגם עם הזמן לחברותא יומית. הייתי לומד עם מונה בכל בוקר, וכך גם יצא לי להכיר את הפן התורני שלו. אני יכול להגדיר את מונה כמורי ורבי במוסיקה וגם בגמרא, למרות שלסוג הקשר שבינינו יהיה נכון יותר לקרוא "אח". ממש כך.

מונה השקיע הרבה מאוד באלבום שלך, לדוגמא בשיר שהוא גם שם הנושא של האלבום, "במחול לצדיקים". הפקה ענקית.

כמו שמונה העיד על עצמו, זו הייתה ההפקה המושקעת ביותר שלו. אם ניקח לדוגמא את

אני שם שבע שנים. ובהקבלות תנכיות אפשר לומר, כי היו אלו שבע שנות שובע...
ממש כך, היו אלו שנים פוריות מאוד, המון סיפוק בעבודה. חיינו שם בתור הזהב, אך הלב צבט ואמר תמיד, נו, בוא נחזור.
פשוט מתוך אידיאולוגיה?
מתוך אמונה וידיעה ברורה כי אנחנו שייכים לפה. אפשר ומוותר לצאת לחו"ל לכמה שנים, ובפרט שהן היו כל כך מוצלחות ב"ה. אך ידענו היטב כי מקומנו הוא בארץ.

ואז בא מה שמוגדר כ"קאמ-בק" הגדול ביותר במוסיקה החסידית...
כך אומרים... (בחיך)

ומיד עם חזרתך אתה יוצא באלבום...

הייתה לי סייעתא דשמיא גדולה ב"ה, והאמת היא שאני חייב תודה גדולה לקהל בארץ, שגם לאחר מספר שנים של "התחבאות", הם זכרו אותי. וכשהוצאתי את האלבום ההוא, "אהבת ישראל",

רגע מרגש

מוטי: היה זה במלחמת שלום הגליל, בערב יום כיפור. שהינו ליד ביירות, ופתאום ניגש אלי הרב הראשי לצה"ל, ומבקש ממני להוביל את התפילה. כל צלע ההר כוסה בחיילים, נעמדתי והתפללתי את תפילת "כל נדרי" המרגשת ביותר בחיי.

אנשים נזכרו במוטי זינגבוים הילד שהכירו לפני שני עשורים, וב"ה קנו את האלבום, והוא נזכר כהצלחה גדולה. האלבום למעשה היה חדשני ודי מפתיע. שילבתי בו דברים חדשים, מוסיקה חיה וגם אלקטרונית, דבר שמוכר ומקובל כל כך היום. אני הייתי הראשון שעשיתי זאת בפועל, באלבום הזה, בעבודה משותפת עם משה לאופר.

ומיד אחר כך אלבום שני, הפעם עם מונה. איך היה שוב להתחבר?

זה היה בשבילי תקופה מרגשת מאוד, כי חיינו המוסיקליים שזורים זה בזה. וגם באלבום זה, "על כל זמן וזמן", הייתה השקעה גדולה מאוד, מונה עשה עבודה מצויינת.

אני מדבר כרגע עם מוטי של היום. תגיד, זה היה שווה את ההשקעה?

נכון, יהיו כאלה שטענו - מה לך להשקיע כל כך הרבה חשיבה ומאמץ, תקליט רגיל וזהו. אבל זה בטבע שלי להשקיע בדבר, כדי שייצא מושלם והכי הכי. כך נהגתי גם בדברים אחרים, וראיתי גם שם שזה כן שווה, ושכסופו של דבר יידעו כן להעריך אותך על זה. אני רואה במוסיקה יותר מקצוע מאשר מסחר.

גם הופעת המון....

בדיק עם החזרה שלי לארץ היו אלו השנים הטובות, כל העצרות ואירועי הפארקים השונים, היתה עבודה "נון סטופ", ב"ה.

לייבכה ליפסקר

תזמורת של איש אחד

חתונה, בר מצווה, כינוסים וכל שצחה,
בציטב השירים, מכל הזמנים,
חסידי, מזרחי, ועוד..
כולל הגברה וציוד.

טלפון: 08-9240359 050-234920

מיד עם הגיעי לווינגפ, וכחמשך ללימודים בארץ, החלטתי לקחת על עצמי לעשות כל מה שניתן בעבודה עם הקהילה המקומית, ולקרב כמה שיותר יהודים לענייני יהדות. אני מארגן הרצאות, מוסר שיעורים, ואפילו אם שאלת על המוסיקה, לא מזמן אירגנו קונצרט, דבר שלא היה כאן מעולם, וההדים היו חיוביים ביותר.

אז גם אתה שם לשבע שנים?

אני מקווה מאוד שלא, ואני מאמין שהחזרה שלנו לארץ תהיה הרבה לפני זה, כי אין מה לומר, החיים פה הם טובים ושלווים, אבל חסר מאוד השורש - המקום שאנחנו בעצם חיים בו ונושמים אותו, הארץ.

* * *

מוטי, היכן אתה היום? מדברים עליך שאתה בעסקים ושאלו לך את הזמן למוסיקה...

זה נכון, אני נמצא היום בעסקים, אך גם במוסיקה. אני עדיין מופיע באירועים גדולים בארץ ובחו"ל. אני נמצא בהנהלה העולמית של "שרתון העולמית", וכשיש זמן למוסיקה, אני מעדיף היום דווקא את החזנות.

וכאן המקום לגלות כי לאחים זינגבוים יש אח נוסף...

נכון, נוסף למוטי, יעקב וחנניה, יש גם את ישראל, שהוא אומנם לא מתבלט במוסיקה שלו, אבל ניגש כחזן באופן קבוע בימים הנוראים, וגם לו יש מה להציע. הוא גם האח המקשר, האח שמארגן תמיד את המפגשים ביחד, ודואג לדבק במשפחה. מה גם שהוא מאוד

עסוק ביום יום, הוא משמש כסמנכ"ל בחברת היי-טק גדולה.

שאלה מעניינת ששאלתי את שלושתם לקראת סיום, איך הם רואים את המוסיקה בשנים הקרובות, לאיזה כיוון אנו הולכים להתפתח? מסתבר, כי הם אחים ממש, התשובה של שלושתם הייתה זהה לחלוטין. לדעתם, המוסיקה ברחק קצת, והיא עוד תחזור, ואולי אפילו מהר מן הצפון, אל המקור הישן והטוב. יותר ניגוני חסידים, יותר שירי נשמה שקטים. הרבה סוגי מוסיקה היו ופרחו למספר שנים אך נבלו, כי לא היה להן מקור ושורש איתנים. המוסיקה האמיתית והאותנטית היא היא השורש, ואליה עוד יחזרו כולם.

מילה של משהו לסיום...

יעקב: בתהילים, בפרק צ"ו - פרק שמדבר על ביאת המשיח, נאמר "שמחו השמים ותגל הארץ... אז ירננו כל עצי יער". "זינגבוים" - בתרגום מאידיש - זה "עץ מזמר". והנה, כשאנחנו שרים שלושת האחים, הלואי ונזכה ל"אז ירננו".

נהייתי כאן מאוד הערב, זכות גדולה שאנשים עסוקים בארץ ובחו"ל מצאו את הזמן להתאסף יחדיו לצורך הראיון המיוחד, ואני רוצה לאחל הצלחה לכל אחד מכם בהמשך הדרך בעתיד. ■

"המון מחשבה הושקעה בעיצוב עטיפת הדיסק בעיקר ע"אשתי, הגיטרה משקפת גם מודרניזציה והתחדשות וגם מתיקות ישנה וערבה"

עוד מלבדו". מונה לא ידע מה לעשות, הסתבר כי הוא קבע עם שנינו במקביל. מרדכי התעניין במה המדובר, ומונה הסביר לו שאנחנו מנסים להלחין על המילים "חזק". מרדכי עשה איתי "דיל" - תן לי את האולפן, ואני אלחין לך שיר על המילים הללו. הסתכלתי על מונה... נו, מה לעשות? ומונה אומר לי, מה קרה לך, קיבלת כזו הבטחה ממרדכי, תברח מכאן לפני שהוא יתחרט... וכך יצא שקיבלתי לחן ממרדכי, דבר שהוא נדיר ובעצם כמעט לא מצוי, שהוא ייתן לחנים לאחרים.

נוסף למרדכי, אנחנו מוצאים באלבום גם לחן של דדי...

זה הזמן גם להודות לדדי, שנתן לי את הלחן כמו חבר, עם המון עידוד ופירגון. ואחרי שראיתי שיש לי לחנים של מרדכי ודדי, פניתי לאברהם פריד ואמרתי לו שאם כולם שם, למה שלא יהיה גם לחן שלו... הוא הסכים להלחין, אבל אני הייתי לחוץ עם התאריך להוצאת התקליט, ולכן זה לא נכנס.

אתה מספר על כל המלחינים באלבום שלך. אתה גם מלחין, ואפילו מתבלט מיתר אחיך, הם לא מלחינים...

זכיתי ב"ה ויש לי היכולת להלחין, ואפילו הזכות להלחין לאחים שלי. הנה, תיקח את השיר "גפן פוריה", שחנניה הוציא לאחרונה בסינגל.

* * *

חנניה, אני רואה אותך מחיך. מה רמת העיסוק שלך היום במוסיקה?

אני לא מתעסק במוסיקה בצורה יומיומית, אני אוהב לשיר ואני מופיע לפעמים בערבים. אבל הנה הקלטת כבר סינגל, ואוטוטו אתה נדבק בחיידק...

השיר הספיציפי הזה, זה שיר שיעקב הלחין לכבוד ברית המילה לבני, ולכן רציתי להקליט אותו. אם יורשה לי לספר, אתה מנהל בית ספר לנהיגה, ויש לך מכון לריפוי הוליסטי, כך שלא יהיה לך ממש זמן להיכנס לזה... ב"ה, אני שמח בדברים האחרים שאני עושה, וכחלק מהמשפחה זו תמיד זכות לשיר ולשמוח.

* * *

יעקב, באלבום האחרון של מוטי שרת איתו את "לא נזוז מפה", ותיכף אחר כך - זאת מפה... אכן, זאתי מפה. אבל כמו אצל מוטי, גם המעבר מהארץ הוא בגלל עסקי המוסיקה והחזנות, ולא לשם ירידה ח"ו.

היכן אתה מתגורר היום?

אני חזן ראשון בבית הכנסת "שערי צדק" בווינגפ, קנדה. ובקרב, אני מקווה להתקדם לבית כנסת באזור ניו יורק.

אז עם מה אתה מתעסק שם כל היום? יש שם למי למכור מוסיקה?

יעקב ומוטי באולפן ההקלטות

יעקב אצל רבו, האדמו"ר מפרמישלאן שליט"א

יעקב ומונה. מורה, אח, וחבר...

חנניה. כגפן פוריה

מימין: ישראל, האח הצעיר

בס"ד

ספודי רחט 541

תזמורתו של אנניס אמברסי זמירוס

ניהול מוזיקלי:
שי ברק

7 3 7 3 8 8 - 3 5 0

חוגגים חצי

רחמיאל ביגון - מי לא מכיר? יהודי מוכשר מאוד, מרתק מאוד, אבל מה שלא טוב בשבילנו - עסוק מאוד...

קשה לתפוס אותו לראיון, אך בשביל קוראי "שירו לו", הצלחנו לחלץ ממנו כמה דקות. אתה ממש כמה חודשים לאחר הוצאת האלבום "בדרך התורה", אלבום מצליח מאוד, שעוד נחזור אליו מאוחר יותר. מעניין לדעת, באמצע מה אני תופס אותך?

אתה תופס אותי כרגע באמצע שיחת טלפון מהארץ, עם כתב "שירו לו", שמראין אותי כרגע בעניין "שירו לו"...

אתה מתכוון ל"שירו לו" האלבום, או המגזין? אני מתכוון לאלבום שירו לו של פרחי מיאמי. אתה מנסה לרמוז לזה, שהיינו צריכים לבקש ממך רשות להשתמש ב"שירו לו" כשם המגזין שלנו?

רק תשלחו את הצ'ק, והכל יהיה בסדר... אגב, במגזין יום ההולדת שלכם, אני מציע שתעשו מגזין מנגן כמו כרטיס יום הולדת מנגן, וכשהוא ייפתח, יתנגן השיר "שירו לו". אני נותן לך רשות לזה מראש...

בראיון הזה, אני ארצה להתמקד דווקא בכ ובעבודתך המוסיקלית. מעניין מאוד לדעת, מה היה סדר היום שלך בגיל 11?

אוהו, אנחנו חוזרים כרגע הרבה שנים אחורה. סדר היום שלי היה כמו של כל ילד אחר בזמנו. היית חוזר הביתה מה"חיידו" ו... עוזר לאמא.

משעמם כשאינ "פראי", אה?

לא היה משעמם בכלל, דווקא להיפך. הייתי חוזר הביתה כל יום, ומתיישב ללמוד. ואתה יודע מה, החזרת אותי עכשיו לימים עברו, כשבעבודה היום יומית אין לך ממש זמן לעצור ולהיזכר. הנה כבר יצאו שני דברים טובים על תחילת הראיון, גם הצ'ק, וגם הזיכרונות...

יובל

**כל מה
שרצית
לעשות
איך
שתרצה
להראות**

קודקס

בימים אלה, חוגג ירחמיאל ביוון 25 שנים להקמת פרחי מיאמי * למרות האירוע שמציין עבודה בשיתוף עם הילדים, חשבנו כי זו הזדמנות להתמקד דווקא עליו * על חייו כילד, לא ב"פּרַחִי" - "לא היה משעמם בכלל, דווקא להיפך" * על עבודתו המוסיקלית היום - "אני רואה את עצמי יותר כמלחין, מאשר כמנצח מקהלה" * ולא תאמינו כמה שירים הוא הלחין, רק בארבעת החודשים האחרונים... * א. גינוסר בראיון מיוחד, ראיון ללא "פּרַחִים", אך עם המון דשן לגינון...

תורה באותו זמן, פעלה עלי רושם חזק. כבר בגיל צעיר למדתי על בשרי את גודל העילוי שבהתמדה.

את חשיבותה של התורה, הלימוד והמעשה, אנו רואים ברבים משיריך, ואפילו בשמות כמה מהאלבומים, "תורה היום" ו"בדרך התורה". אתה עובד כל כך קשה היום, איך אתה מצליח לשלב את זה?

דווקא היום ב"ה, במתכונת העבודה שלי, אני עובד אצל עצמי, כך שאני לא מחוייב לשעות משרד, נניח מתשע עד חמש. ודווקא בזכות זה, יש לי את הזמן ללמוד. אני רואה את ההצלחה בעבודה המוסיקלית, רק עם ההתמדה וההתקדמות בלימוד, הם בהחלט תלויים זה בזה. אני אספר לך עוד מעשה מעניין שקרה בישיבה שבה למדתי בצעירותי, ישיבת מיר בניו יורק. יום אחד, ניגש אלי ראש הישיבה באמצע הסדר ואומר לי - ירחמיאל, אני רואה שאתה לא מלחין

אם כבר חזרנו אחורה, יש איזה סיפור מעניין מהתקופה ההיא?

אני נזכר בסיפור שהתרחש כשהייתי בן שמונה. זה היה לקראת ערב, ישבתי בבית למעלה ולמדתי. פתאום, אני שומע צרחות "אש - אש", תזמינו כבאים". הייתי ילד ולא הבנתי מה בדיוק קורה, ואל תשכח, אנחנו כאן, בניו יורק, וזה שונה מהארץ. בארץ כולם בהיכון כל הזמן, ופה, עד שהכבאים מגיעים לוקח יותר זמן. נמלטנו מהבית, אני אפילו לא זוכר איך, רק זכור לי שהאש המשיכה לשרוף את הבית. הכבאים, כשסוף סוף הגיעו, הצליחו לכבות את האש אחרי שהיא שרפה את כל החלק התחתון של הבית, בו התגוררה משפחה אחרת. הנזק היה עצום, ותהליך ההשתקמות הגשמית של המשפחה הזו נחקקה אצלי עמוק כזיכרון ילדות. עצם המחשבה על גודל הנס, שהאש לא עלתה אלינו הביתה, בזכות זה שישבתי ולמדתי

טל: 09-8627410

פקס: 09-8627413

אזור התעשייה קרית אליעזר נתניה

יותר כמלחין מאשר כמנצח. אני חושב שהיכולת להלחין זו מתנה גדולה, ואני ב"ה זכיתי בה, דווקא לנצל אותה כמו שצריך.

היום, ארבעה חודשים אחרי צאת האלבום האחרון, בהתחשב בזה שאתה מוציא אלבום פעם לשנה וחצי-שנתיים, כבר צריכים להיות לך שניים או שלושה שירים חדשים לפחות. יש כבר? אני שוב פעם אומר, עם הלחנים, ב"ה, אין בעיה. דווקא לאחרונה הייתה תקופה פוריה. בארבעת החודשים האחרונים הלחנתי מאה ושלושים לחנים.

מה?! מאה ושלושים לחנים?! מתי הספקת? אני מדבר על התקופה האחרונה, שבה זה הגיע לקצב של שני שירים ליום...

אז עם הלחנים אני רואה שאין בעיה, ב"ה. אני רוצה לשאול אותך, בתור אחד המלחינים הפוריים ביותר: מה יהיה עם המילים? אנחנו מתחילים לטחון את עצמנו, או לחילופין, מילים חדשות שאנחנו כלל לא מבינים אותם...

לדעתי, אנחנו עוד רק בתחילת הדרך, כמעט שלא נגענו בכלום. הנה, תיקח את האלבום החדש:

יורק, וכמובן היה יגאל צליק.

היית הולך לקונצרטים שלהם?

הייתי בקונצרט אחד של יגאל צליק בימים שלפני פרחי לונדון, אבל אני חושב שאת פרחי לונדון לא יצא לי לראות בהופעה חיה.

אנחנו מדברים עלייך ועל שאר המקהלות שהיו בתקופת ההקמה. לפני שנדבר על ההמשכיות המדהימה והסייעתא דשמיא שיש לך בהחזקת המקהלה כל כך הרבה שנים, אצלם, אצל האחרים, זה היה שונה. המקהלות שלהם לא נסובו סביב איש אחד, ולעומת זאת, אצלך - אתה עושה הכל...

ב"ה שיש לי הכוח, ואי"ה נמשיך ככה עוד שנים רבות.

אתה הלחנת את כל השירים של פרחי מיאמי, למעט ארבע, נכון?

נכון, שלושה שירים באלבום "מיאמי מיטס טורונטו" (מיאמי פוגשים את טורונטו) ובאלבום

לאחרונה שירים טובים. לרגע חשבתי לעצמי - מהיכן ראש הישיבה יודע? ואז הוא הסביר, כיוון שאני רואה שבימים האחרונים הלימודים שלך הם לא כמו שצריך, וכשלא לומדים כמו שצריך גם הניגונים לא יוצאים כמו שצריך...

הנה אתה מספר כבר על היותך בחור בתקופת הישיבה, בוא נתקדם אל עבר המקהלה הראשונה שלך, "פראי טורונטו".

השנים בפרחי טורונטו היו תקופה מעניינת. הייתי בחור בן שמונה עשרה כאשר עברנו לכמה שנים לטורונטו, ושם עלה לי הרעיון להקים מקהלה שתפעלתי במשך כשלוש שנים, מגיל שמונה עשרה עד עשרים.

שם מדובר בילדים מטורונטו, כמו שהילדים בפרחי מיאמי הם ממיאמי...?

בתקופה שלמדתי בטורונטו, כל הילדים בפרחי טורונטו היו מקומיים. ובמענה על זה שילדים במיאמי הם לא ממיאמי, חשוב להזכיר פרט

אני חושב שאין שום בעיה להלחין שוב על מילים שכבר הולחנו בעבר, ואפילו עוד "עוד ישמע", כל עוד שזה לא סתם ניסיון חיקוי. אבל אם אני אשאל אותך עכשיו איזה "מהרה" אתה הכי זוכר?

שלך, כמובן. ובצדק!

והנה, כמה עשרות גרסאות ל"מהרה" היו לפניי... אלא שאני שיניתי את החשיבה, והלבשתי למילים הללו מנגינה שקטה...

"כלל ישראל" את השיר "מנוחה ושמחה", שזה שיר שהכרתי מבית אבי.

מדובר כאן במספר עצום של מאות לחנים... כן, ב"ה. מאות לחנים, שפרוסים, אומנם, על תקופה מאוד גדולה.

הזמרים המוכרים היום במוסיקה החסידיים רובם לא אומנים, למרות שלאחרונה ישנה איזו התקדמות בעניין, וכמה אומנים צצו פתאום. אבל אם נדבר על הזמר הממוצע, הוא צריך כל שנתיים-שלוש להוציא אלבום, ומתי שמלחין אחד בתקופה של שפל, לוקח הזמר שירים ממלחין אחר. אצלך, אתה חייב תמיד לעמוד בקצב. זה לא מלחין?

חשוב להדגיש דבר מהותי מאוד. אני לא נכנסתי למוסיקה החסידיית כמנצח מקהלה, אני התחלתי כמלחין. זה טושטש עם הזמן ובחסות הילדים, שהוכרתי כמנצח. אני בהחלט רואה את עצמי היום

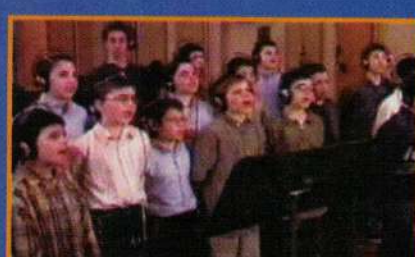
היסטורי שאנשים לא זוכרים, וזה, שמקהלת "פראי מיאמי" אכן הוקמה במיאמי. זה היה בשנים אחרי טורונטו, עברתי למיאמי והקמתי שם את המקהלה בשנת 77. עד שנת 80 היינו במיאמי, ולאחר המעבר לניו יורק לא ראיתי סיבה לשנות את השם שכבר הפך למוטג.

הנה רק התחלנו לדבר על המקהלה הראשונה וכבר גלשנו לשניה... ספר לנו, איך זה להקים מקהלה בתור בחור די צעיר?

זה בדיוק כמו לימוד שחיה, אתה קופץ למים ולומד עם הזמן איך לשחות. אני יכול להודות שבתחילת דרכי עשיתי הרבה טעויות, אך עם הזמן למדתי, ודווקא עם הטעויות - כמה שזה מביש יותר אתה מתחשל יותר.

היה לך ממי ללמוד, הרי לא אתה הקמת את ה"פראי" הראשון.

נכון, היו אז אלי ליפסקר והמקהלה שלו בניו

דיסק לצריבה

- איכות מצולה.
- כמויות קטנות וגדולות.
- ניתן להדפיס על-גבי
- הדיסק לפי רצון הלקוח.
- ניתן להדפיס סדרה
- אישית (לוגו החברה).

מהנ"ך. ראשית, חייבים להזכיר את היצירה "לא ברוח ה" מהאלבום החדש, פשוט ענק...

לא רק שהשיר ענק, ב"ה, הוא גם קיבל את העיבוד הדימויני של מונה רוזנבלום, שעשה שם פלאים.

אתה כותב שם כפתיה לשיר, כי אלו מילים שמצאת במסגרת לימודים עם חברותא יומית בנ"ך, שאתה מקיים כבר שנים. ולא רק השיר הזה. אז הנה עברנו לנ"ך?

כן, בהחלט, זה מה שעניתי לך מקודם, שעוד לא התחלנו לגעת במילים. בנביאים ובכתובים ישנם מאגרים בלתי נדלים של פסוקים ומסרים, יש עוד המון על מה לעבוד.

ירחמיאל, אתה חייב לחזור אל עבודתך. בוא נסכם בזה, שלמדנו בראיון הזה להכיר אותך ולדעת מי אתה, ובעז"ה בעתיד, יימצא הזמן לערוך כתבה מקיפה על המקהלה והילדים. ■

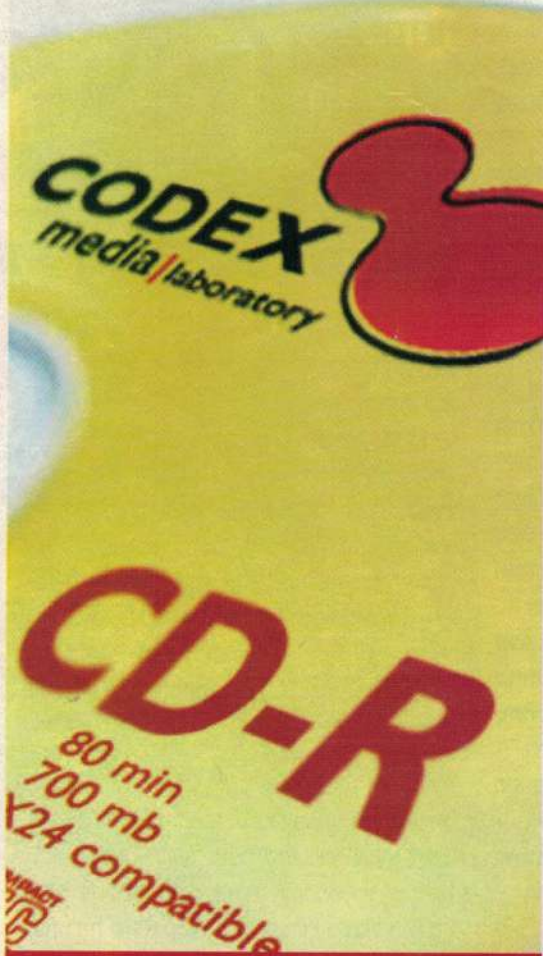
רק חזק, כי הם חיינו, והיה מחניך קדוש, לא ברוח, אתה אחד.

מיד נדבר על המילים מהנ"ך, שזה ז'אנר חדש לאחרונה. אך אם זיכרוני אינו מטעני, שמעתי כבר בעבר מנגינות שהולחנו על כי הם חיינו, ואתה אחד. אז לא הכל חדש, אפילו אצלך...

אני חולק עליך. אני חושב שאין שום בעיה להלחין שוב על מילים שכבר הולחנו בעבר, ואפילו עוד "עוד ישמע", כל עוד שזה לא סתם ניסיון חיקוי. אבל אם אני אשאל אותך עכשיו איזה "מהרה" אתה הכי זוכר?

שלך, כמובן. ובצדק!
והנה, כמה עשרות גרסאות ל"מהרה" היו לפני... אלא שאני שיניתי את החשיבה, והלבשתי למילים הללו מנגינה שקטה. כולם אמרו - מה קרה לך, "מהרה" אלו מילים שרוקדים איתן בחתונות. ולכן, אם משתמשים במילים בצורה חדשה ושונה, שזה יוצא "טרי", זה נכון לעשות וזה אפילו טוב, לדעתך.

הזכרנו מקודם את המילים שמגיעות

טל: 09-8627410

פקס: 09-8627413

אזור התעשייה קרית אליעזר נתניה

בוור המקהלה, הזמר נחום סטארק:

"בשבילי, ירחמיאל הוא מורה ודמות"

חיבת להגיע אך ורק ממניעים תורניים. נחום סטארק, כיום זמר, מוציא בימים אלה את תקליטו השני. הוא בולט יותר מרבים אחרים, כילד פלא שגדל והתחנך אצל ירחמיאל, וגדל להיות זמר עצמאי ומצליח. ניסינו לברר דרכו - מהו סוד הקסם.

מתי הכרת לראשונה את ירחמיאל?

בגיל תשע הצטרפתי לפרחי מיאמי, זה היה בשנת מ"ט, כאשר עמדה לצאת הקלטת "תורה היום", וכבר בקלטת זו אני שר סולו בשירים מוכרים כגון "חצות לילה" ו"ברוך הבא".

ספר לי על ההצטרפות שלך למקהלה, כי בדרך כלל לא חושבים על זה. אתה ילד קטן, בן פחות מעשר, נכנס למסגרת חברתית חדשה עם ילדים שאתה לא מכיר. איך זה מסתדר?

זו שאלה טובה, כיוון שתוך רגע מאז הצטרפותך, אתה הופך לחלק מהדבר העצום הזה, מקהלת הילדים פרחי מיאמי. האמת היא, שאצלי זה היה קל מצד אחד, אך גם קשה מן הצד השני. מיד כשהצטרפתי יצאנו לסיבוב הופעות, היינו בארץ, בבנייני האומה, ובלונדון. וכך, היה לי קשה כי זה היה כמו לקפוץ מייד למים, אבל זה גם נתן לי את האפשרות הטובה ביותר להתחבר.

אתה בסך הכל ילד וכבר זוכה להסתובב בכל העולם...

זו חוויה אדירה. לראות קהילות יהודיות בכל העולם, בדרום אמריקה, באירופה ובארץ, זה דבר עצום. חשוב להבין, שבתקופה כזו, כשהמקהלה יוצאת להופעות בעולם, זה כמו ללכת לקמפ. כל החברים הולכים לקמפים ברחבי ארצות הברית, ואנחנו הולכים לקמפ של פרחי מיאמי...

אתה מגדיר את זה כמו קמפ, אך זה מן קמפ משעמם כזה. נכון שכל כמה שנים מתחלפים הילדים, אך המרכז, הוא אף פעם לא מתחלף...

הוא אף פעם לא מתחלף, ואני אגלה לך סוד - הוא פעם לא יתחלף.

איך שאני מכיר אותך, הוא בטח מושיב אתכם ללמוד לפחות חצי יום...

הוא דואג לך שבבוקר, נוסף לסידורים ולכל שאר ההכנות, ישאר תמיד מספיק זמן ללימוד, ובבוקר הראשון שלי בארץ הוא אפילו מסר לנו שיעור יומי. הוא היה עורך לנו מבחנים על החומר הנלמד, ומי שמקבל ציון טוב על הבוקר, זוכה ל"סולו" בערב.

רמה המוסיקלית, האיש הזה הוא גאון, ויעידו על כך הלחנים שלו, ההבנה שלו ויכולת הביצוע הגבוהה שלו. אך הוא לא רק גאון, הוא מתבלט כאיש מסודר למופת, כאיש שמנהל בצורה בלעדית כל פרט, ואחראי לכל דבר במקהלה, ולא לחינם היא המקהלה המוצלחת ביותר שקמה אי פעם. שהרי, מקהלות כבר היו ועוד יהיו, אבל לדעת איך ליצור את ההמשכיות הזו, ועוד שהמקהלה הולכת וגדלה כל הזמן ובמצב של פריחה, זה ירחמיאל במיטבו. ישר, חד ובעיקר פרפקציוניסט.

ברמה הפרטית, ירחמיאל בשבילי הוא מורה ודמות. גם בנושאים המוסיקליים הוא מורה מצויין, הוא יודע איך להעביר בדיוק את מה שהוא רוצה. אבל פן נוסף שאני מוכרח להדגיש, זו האווירה התורנית שהוא משדר לילדים. הרי בשביל הילדים, הוא הופך לדמות ויש בכוחו להשפיע עליהם המון. בלימוד התורה וקיום המצוות שהוא מקרין, הוא פשוט מעין דוגמה חיה לילדים. הוא תמיד גם דואג להדגיש שמוסיקה חייבת להיות יהודית, ושהיא

נקודה שמאוד מעניינת, איך, מתי ובאיזה קצב, מתקיימות החזרות?

החזרות מתקיימות בדרך כלל אחת לשבוע, בימי ראשון אחר הצהריים, בברוקלין. ובתקופת הוצאת אלבום, כשיש תאריך יעד לסיום ההקלטות, החזרות הופכות תכופות יותר ולפעמים אפילו שלוש-ארבע פעמים בשבוע.

בוא לא נשכח שאתה עדיין ילד, איך אתה מגיע לחזרות? יש טנדר הסעות של פרחי מיאמי? טנדר הסעות אין, וזה דווקא רעיון מעניין. בינתיים, ההורים שלי היו לוקחים אותי כל פעם לחזרות, ואם נזכיר גם את אחי הצעיר שהצטרף גם הוא למקהלה, מדובר בתקופה של שבע שנים, שההורים שלי היו מסיעים אותנו כל יום ראשון לחזרות.

אתה מספר על חזרות תכופות ומלחיצות, איך זה מסתדר עם הלימודים בבית הספר?

אני לא יכול לענות לך בשם כולם. במקרה שלי יצא, ב"ה, שהייתי גם תלמיד טוב, והצטיינתי בלימודים, מה גם שאת רוב זמני הלחץ וסיבובי ההופעות, הוא משתדל לרכז לשבועות חופשה כמו

קודקס

מעבדות מדיה בע"מ

● מפעל לייצור דיסקים

● קלטות וידאו

● קלטות אודיו

● סטודיו לגרפיקה

● אולפן הקלטות

● וצוד

טל: 09-8627410

פקס: 09-8627413

אזור התעשייה קרית אליעזר נתניה

יוחי בריסקמן.

מה יהיה שמו של האלבום?

"תפילתי". אני חושב שזה שם מאוד אקטואלי לזמננו.

אתה יודע כבר להצביע על הלהיטים שבאלבום?

אני אישית אוהב מאוד את כל השירים ולכן קשה לי לשפוט, אבל אם אני אכנס לראש הצרכני והשיווקי של הרדיו והמאזינים, אני מאמין שהשיר "מי אדיר" ירוץ, וגם השיר "על התורה" שנכתב ע"י איציק וולדנר, זה שיר קצבי קליט מאוד שלדעתי יתפוס מהר.

מה רמת הקשר שלך עם ירחמיאל ביגון היום, לאחר שאתה כבר זמר עצמאי?

אני מדבר איתו המון ומתייעץ עימו רבות. הוא גם נשאר בקשר, ודואג לעדכן אותי כשיש מופעים מיוחדים כדי שאני לא אחמיץ.

אין ספק, שהדברים שלמדת ממנו במשך השנים מוסיפים לך רבות היום. התוספת שיש לי ממנו, היא במידה רבה

פסח, חנוכה, וכו'. אבל אני יודע גם לספר, שירחמיאל מתקשר לעיתים למנהלי בתי הספר ושואל על הצלחת הלימודים של החניכים, הוא מאוד דואג לכך.

כמה שנים "התחנכת" אצלו?

אני עזבתי בשנת 93, אחרי חמש שנים במקלה. ההפקה האחרונה שהשתתפתי בה הייתה התקליט "מן השמים", שם שרתי סולו ב"אני מאמין" המפורסם של מיאמי. ההופעה האחרונה שלי בפרחי מיאמי הייתה ב"מיאמי אקספרייאנס" 2, הצגתי שם ילד בשם אבנר.

אם זכור לי טוב המופע הזה, אבנר היה הילד הרע, לא?

נכון, אבל הוא חזר בתשובה, ובמקום שבעלי תשובה עומדים...

עזבת את המקלה כי חששת מהתחלפות הקול?

בתהליך של התחלפות הקול יישנם כמה שלבים, ובמקרה שלי, החלטנו שאפסיק לשיר מייד ואפילו קצת לפני התחלפות הקול.

הוא דואג לך שבבוקר, נוסף לסיורים ולכל שאר ההכנות, יישאר תמיד מספיק זמן ללימוד, ובביקור הראשון שלי בארץ הוא אפילו מסר לנו שיעור יומי. הוא היה עורך לנו מבחנים על החומר הנלמד, ומי שמקבל ציון טוב על הבוקר, זוכה ל"סולו" בערב

מאוד ובדברים בולטים מאוד. אחרי שלמדת אצלו, יש לך נקודות פתיחה טובות יותר מאחרים, שהרי אתה כבר לא חושש לעמוד על במה, אתה לא חושש מקהל, אתה יודע איך להופיע, איך להעביר מסר בין שיר לשיר, ובכלל, למרות שבשנות הלימוד אתה צעיר, אתה בכל זאת לומד ובונה את עצמך. מה גם, שירחמיאל עורך מדי פעם מופעים, כדוגמת המופעים ב"ברוקלין קולג", שבהם הוא נותן לך דחיפה גדולה קדימה, ומעלה אותך לבמה עם גדולי הזמרים.

אחד המופעים הללו התקיים ממש לאחרונה.

בחול המועד פסח האחרון, התקיים מופע גדול תחת הכותרת "25 שנה לפרחי מיאמי", וזה היה מין כנס בוגרים. אירוע מאוד מרגש ומאוד מיוחד, שבו באו כולם להצדיע לאיש מיוחד שכולנו חייבים לו המון, לאיש שהוא לא איש כי אם תופעה... ירחמיאל ביגון!

המחשבה שעמדה מאחורי ההחלטה הזו, הייתה עתידך בשדה הזמר, והדאגה לקול שלך כמבוגר, שייצא הטוב ביותר. ומזה אנו מגיעים לקריירת היחיד שלך, אתה מוציא בימים אלו כבר אלבום שני.

ב"ה, אלבום שני כפי שאמרת, ואחרי ההצלחה של הראשון, אני חושב שזה היה מתבקש.

ספר לנו על הפן המקצועי, מלחינים, מעבד, וכו'...

כמה מהשירים אני עצמי הלחנתי, עוד הלחינו - יואל אייזנשטרק, יצחק וולדנר ועוד מספר חברים. את העיבודים כתב ישראל לאם, בצורה מצויינת, כרגיל אצלו. אני מוכרח לומר לך שהעבודה שהוא עשה אצלי, גם באלבום הראשון, היא פשוט מדהימה, היהודי הזה גאון.

כמה זמן עבדת על האלבום?

העבודה עצמה לקחה בסביבות השנה וחצי, כאשר על ההפקה מופקד, ביד רמה,

אריה

בעל קול ערב במיוחד בקהילה היהודית באנטוורפן.

ממשיך דרכו היה בנו, ר' איצ'ה ברונר ז"ל, ששימש אף הוא כחזן במשך שנים. ככלל, משפחת ברונר ניחנה בכישרון מוסיקלי יוצא מן הכלל. בגיל שש, נשלח אריה על ידי הוריו ללמוד נגינה בפסנתר, והצטרף לאחיו שמואל המבוגר ממנו בכעשר שנים, שניגן באותה עת על אקורדיון. בניגוד לאביו ולסבו, לא נמשך אריה לחזנות ולמוסיקה קלאסית, אלא

לכיוון מוסיקת הפופ החסידית, שניצניה החלו לפרוח אז. כילד, הוא שר לא אחת באירועים משפחתיים, ושומעיו ניבאו לו עתיד של מוסיקאי גדול. "על אף שהוריי ידעו על אהבתי למוסיקה

התזמורת הראשונה שהמציאה את מושג השירה בכתונות, היתה גם התזמורת החסידית הראשונה שנוהלה על ידי אמרגן * תזמורתו של מי שמוגדר על ידי ישי לפידות כ"מורו ורבו המוסיקלי" מחד, ומאידך, של מי שדוגל בשיטה לפיה "שער הנגינה קרוב אצל שער התשובה" * טרום השקת האלבום החדש, אריה ברונר - האיש והתזמורת, נזכר כיצד הכל התחיל

מאת אבי בלומנטל

ולנו מכירים אותו מכתונות, מדינרים בשיבות, ממסיבת סיום הש"ס וכהצלע השניה של להקת "חסידיש". לראשונה במשך הקריירה שלו, הוא מסיים בימים אלו לעבוד על אלבום סולו, שיראה אור א"ה עם כלות שנת האבל בה הוא שרוי. למי שנכח באירוע בו הופיע אריה ברונר, לא במהרה יישכח המחזה של זמר ותזמורת שמשדרים עוצמה, כוח ואנרגיה, שאין בכוחו של עט להמחיש. ואולי כרטיס הביקור שלו ייטיב לסכם: "אריה ברונר - השמיים הם הגבול".

מקורויה של משפחת ברונר נמצאים בחצר גור. סבו של אריה, כיהן כבעל תפילה

ישי לפידות על "מורו ורבו המוסיקלי"

זכורני, שבאחד הלילות, בסיימה של עוד הופעה מרגשת וסוערת שלו, שאלתי את אריה, "תגיד, מה סוד ההצלחה הזו, מהיכן הקסם הזה שגורם לכל החוגגים לעמוד ולהתרגש כשאתה שר?" ואריה, בצניעות הכל כך אופיינית לו, השיב לי "אני רק חושב על המילים, זהו כל הסוד. פשוט לתת את הדעת על מה שאתה שר, ולהוציא את זה החוצה".

אריה ברונר בשבילי, הוא המורה והמדריך הגדול ל-"כיצד מתייחסים למקצוע הזה שנקרא "זמר". כי רק כשאתה צמוד אליו שנים רבות מאחורי הקלעים, עוקב מבלי משים אחר שיגרת העבודה וחי הבמה, אתה מבין באיזו רצינות צריך זמר להתייחס לכל הופעה שלו (גם כשמדובר בבר מצווה צנועה באולמי קונטיננטל בבני ברק). באיזו רגישות ואחריות צריך לקחת כל אדם שמוכן לשלם לך מכסף כדי שתנגיע את הזמן שלו ושל אורחיו באירוע הפרטי שלו. ובעיקר, איזו מחוייבות יש לך, בתור איש במה, לאנשים שעומדים וצופים בך. מחוייבות מקצועית וגם חינוכית.

לבוא ולספר כאן על האישיות המופלאה של האיש הגדול הזה, אינני בא. כל מי שמכיר את אריה האמיתי, יודע על מי מדובר. הנפש הגדולה, הרגש העצום, הלב הגדול ובעיקר הצניעות המופלאה. אציין רק, שפעמים לא מעטות שמעתי באוזני נגנים בכירים מהשורה הראשונה בארץ, שלוחשים על אוזנו: "אריה, אין שום אומן בתחום, שאנו מוכנים לעבוד עימו. אבל אתה שונה, אין עוד זמר ומוסיקאי כמוך". ואריה (שלדעתי עדיין לא קיבל את הכבוד הראוי לו בעולם המוסיקה המקומית), ידע להפנים, להצניע ולהמשיך בדרכו.

פעמים רבות, הייתי עד לעמידה של אריה בנסינות גדולים של הצעות מפתות "להשתדרג" ולהגיע למחזות גבוהים בתחום המוסיקה, מקומות שכל זמר ישמח להיות בהם. אך, כיוון שחינוך הילדים, והבית של התורה שהוא בנה, לא תמיד עלו בקנה אחד עם האפשרויות שניקרו בפניו, הוא העדיף לוותר, ולהישאר בצניעותו.

ואולי, מכל הדברים שלמדתי מאריה ברונר, על עמידת-במה, שירה נכונה ורהוטה, רצינות תהומית ופרפקטיוניזם מוחלט בכל הנוגע לעבודה, דווקא מהנושא הזה של התבטלות מוחלטת של הקריירה האישית מול חינוך הילדים ושמירה על צביון הבית, התרשמתי יותר מכל.

ישאג

מעולם התורה", מדגיש אריה. ברוב תקופת שירותו, הוא שירת תחת פיקודו של המנצח מנשה לברן, ואת שנת השירות האחרונה שלו עשה תחת ניצוחו של מונה רוזנבלום. הוא שירת בלהקה כסולן, קלידן ומנחה. בתקופתו, התקיים בארץ פסטיבל הזמר החסידי "מצעד הזמירות", ואריה הלחין לאחיו שיר, איתו התמודד זוכה במקום השלישי. "ובכן תן כבוד" נקרא השיר, שעובד על ידי מונה רוזנבלום, שגם ניצח על הפסטיבל.

האחים ברונר - התזמורת

עם שחרורו של אריה מצה"ל, הקים בצוותא עם שמואל אחיו תזמורת חתונות בשם "האחים ברונר". בתקופה שבה היה מקובל שתזמורת חתונות רק מנגנת, פרצו האחים ברונר עם גימיק של שירה לצד המוסיקה. האחים, שנתברכו בקול יפה, היו אטרקציה מבוקשת, וכך כבשו את עולם הישיבות.

לאחר שהפכו למותג בשוק התזמורות, הם הוציאו אלבום ראשון, "מעין עולם הבא" שמו. את האלבום עיבד משה לאופר, שגם הלחין את רוב השירים. באלבום אף מופיע לחן של אביהם של האחים ברונר, "שירה חדשה". האלבום הופץ על ידי חברת "קסטון".

גם מפיקים זרים כמו אורי אזרחי (גיסו של משה לאופר), שהפיקו בעת ההיא אלבומים כדוגמת "מחנה בני תורה" עם הסולן שמעון קוגל, צירפו להפקות את האחים ברונר. לרשימת האלבומים הלא רשמיים בהם משתתפים האחים ברונר, נוספו גם קלטות של המלחינים שלמה ויצמן ואהוד בר לוי. אגב, את לחנו של בר לוי, "ה' למבול ישב", ביצע שמואל לבדו. אריה סירב בתוקף להצטרף אליו. לטענתו, לא ניתן לבצע את השיר מושלם יותר מביצועו של אחיו.

עיבדו את ה'

האחים ברונר אוספים חומר לאלבום חדש, וכאשר החומר מוגבש, בפני אריה עומד אתגר מעניין, והוא - עיבוד האלבום. האלבום נקרא "עוזי אליך אזמרה", והוא בעצם אלבום הביכורים של אריה ברונר כמעבד.

לאחר הוצאת אלבומם השני, החזמו האחים שוב להשתתף באלבום, והפעם בהפקה של ישיבת נתיבות עולם. גם את האלבום הזה התבקש אריה לעבד, ובעקבות העבודה על האלבום הזה, החליט אריה לפתוח אולפן בעצמו. בתחילה, בחדר צר בביתו, ולאחר מכן, הועתק למקום משכנו הקבוע

לאחר שהפכו למותג בשוק התזמורות, הם הוציאו אלבום ראשון, "מעין עולם הבא" שמו. את האלבום עיבד משה לאופר, שגם הלחין את רוב השירים. באלבום אף מופיע לחן של אביהם של האחים ברונר, "שירה חדשה".

שם את התלמיד משה לאופר.

במקביל, אחיו, שמואל, התחיל לעבוד על האלבום החדש "אזמרה לך בכינור", ואריה תיווך לאחיו לחן של משה לאופר - "חיים שתהא בנו". את כל האלבום עיבד יצחק גרציאני, מלבד "חיים שתהא בנו", שעיבד משה לאופר. באלבום הזה, השתתף אריה בשירה.

"פרשתי מעולם הישיבות, אך לא מעולם התורה"

לאחר תקופה קצרה מאוד בישיבת עטרת ישראל, אריה ברונר עולה על מדים ומשרת בלהקת הרבנות הצבאית. "פרשתי מעולם הישיבות אך לא

להצטרף אליו באירועים ולנגן בפסנתר. "הופענו בבנייני האומה, ובאירועים רבים בהיכל התרבות. בעצם, חוץ מהאירועים המשפחתיים, היו אלה ההופעות הראשונות שלי", אומר אריה.

ויגדל הנער, וימשך את לימודיו בישיבת שעלבים. באותה תקופה, נטש אריה לגמרי את העיסוק במוסיקה והקדיש את זמנו ללימודים, למעט מספר הופעות בודדות, בהן ליווה את הזמר ישראל פרנס, שלמד בכיתה מעליו.

אחיו של אריה, שמואל ברונר, היה אז חבר בלהקת שלהבת, שכללה גם את מונה רוזנבלום, אברהם אלברכט ודודו פישר. אריה אז רק צפה מהצד והתפעל. לאחר שהשלים את לימודיו בשעלבים, עבר אריה לישיבת עטרת ישראל, והכיר

שמואל ברונר על אחיו

למען האמת, אני מבוגר מאריה בכעשור שנים, אך אני זוכר היטב כיצד אריה בתור ילד ואני בתור נער צעיר, שרים ומנגנים לא פעם באירועים משפחתיים. כאשר הוצאתי את אלבומי השני (כידוע, הראשון היה של להקת שלהבת), אריה סייע לי רבות כשביקשתי ממנו להשתתף בעשיית קולות הליווי בתקליט. המסקנה מההצלחה של אותו אלבום, היתה להקים הרכב (תזמורת), וכך התחילה "תזמורת האחים ברונר", ובהמשך גם אלבומים משותפים שלנו, שהאחרונים שבהם היו מסדרת "חסידים". בשלב מאוחר יותר נפרדנו, אני פניתי לעסקי והוא הקים תזמורת משלו. לאחר כשנתיים, החלטתי לחזור לעולם המוסיקה, וכיוון שהביקוש היה גדול, הקמתי תזמורת משל עצמי. כך, בעצם, התפצלנו לשתי תזמורות, כשהשיקול עסקי, כמובן. מי שהכיר אותנו רק כהרכב, לא יכול היה לקבל זאת בתחילה, וגם לאחר הפירוד היו לנו הרבה הופעות משותפות. כיום, הציבור כבר כמעט ולא זוכר אותנו כהרכב משותף, ולכן הופעות משותפות של "האחים ברונר" מתרחשות רק לעיתים נדירות, וכשהן קורות, אנו ממש נהנים, זו חוויה נוסטלגית. בימים אלו אני עובד על אלבום חדש, וחלק מהשירים נתתי כמובן לאחי לבצע, שאת כשרונו המיוחד אני מכיר ומוקיר.

של מה שהפך ל"אולפני מיתר" של אריה ברונר.

לאחר שנפתחו אולפני מיתר, התעצמו הפניות לאריה מצד גורמים שונים שייעבד עבורם אלבומים. בין הפונים נמצאת משפחת פייג, סולני חצר "שומרי אמונים", שהפיקו שני אלבומים בעיבודו של אריה: "פתחו שערים" ו"תמחה". סולן חצר בעלו, ר' יוסף צבי בראיער, הקליט את האלבומים "אזכרה", "תפילת גשם" ו"וגילו ברעדה" בעיבודו של אריה, אלבומי יסוד במוסיקה של בעלו. עשרות הפקות נוספות הוקלטו באולפני מיתר, כמו הפקה של להקת הרבנות הצבאית. גם מונה רוזנבלום הקליט שם אלבום לחסידי ויז'ניץ, אלבום המבוסס על מוסיקה אלקטרונית.

האחים נפרדים

אחרי כעשר שנות עבודה משותפת, מחליט שמואל לפרוש מעסקי המוסיקה, ולהתמקד יותר בעבודתו היומיומית בעסקי היהלומים ביחד עם אביו, ואריה מקים תזמורת משלו. יום אחד, דפק על דלת אולפני מיתר בחור צעיר, שהציג את עצמו כ"ישי לפידות, מורה לזימרה בבית הספר "רזי לי" בבני ברק, והזמין אצל אריה ברונר עבודה. במהלך עבודתם על הפרוייקט, נתהדקו מאוד היחסים ביניהם, ולפידות הציע את עצמו לשמש כאמרגן לתזמורתו של אריה. גם מושג האמרגנות במוסיקה החסידי, היה דבר לגמרי חדש.

לפידות הצעיר התגלה לא רק כאמרגן מוכשר, אלא גם כמלחין מצויין, והוא הציע לאריה להפיק אלבום מלחניו שלו. אריה נעתר לבקשתו, וכך

החלטתי שמקומי אינו שם". בכותרת העיתון למחרת נכתב: "דאנס אוף שימחעס אמרו 'לא' למלך הרייטינג", ואריה היה שלם עם ההחלטה הזו. אריה הוא היום אב לשבעה ילדים וסב לתאומים, ובניו הם כשרונות מוסיקליים גדולים, ואף על פי כן, משקיעים את אונם ומרצם בלימוד בהתמדה בישיבות, ואריה מבהיר: "על אף ששער הנגינה סמוך לשער התשובה, תלמוד תורה הוא בודאי נגד כולם. זו הסיבה שבניי חונכו כך".

הדינרים

תזמורתו של אריה ברונר היא גם שם דבר בדינרים של ישיבות, ומופיעה באירועים מסוג זה בתדירות גבוהה. "מלבד כנס היובל לישיבת 'שערי ישר', שהיה עבורי ערב מרגש במיוחד שאותו לא אשכח, אירוע נוסף שנחרת עמוק בזכרוני, הוא כנס סיום הש"ס", אומר אריה. באותו פרק זמן שתוכנן סיום הש"ס הגדול ב"יד אליהו", סיים אריה את הש"ס בשיעורו הקבוע אצל ר' חזקיה משקובסקי. ר' חזקיה פנה אל אריה, וביקש ממנו להופיע יחד עם אחיו בכנס הענק, ואריה הלחין את היצירה הנפלאה "אני מאמין... שזאת התורה לא תהא מוחלפת" עבור האירוע, עליו ניצח מונה רוזנבלום. בעקבות הביצוע המרגש של האחים ברונר ל"מכניסי רחמים" באותו כנס, הם החליטו לצאת באלבום שלישי בסדרת "חסידים", שכמו קודמיו, הופץ על ידי נועם הפקות ונמכר בכמויות עתק.

מלבד היותו מוסיקאי ויוצר, אריה ברונר הוא אישיות בעל בעלת מידות מיוחדות, ויהודי בעל חסד גדול. בחתונה הקרובה, כשתפגשו את אריה ותנסו לתהות אחר מקורה של מעצמת האנרגיה הזו, תזכרו שבתזמורתו של אריה ברונר - השמיים הם הגבול. ■

תורה רבה לדוד פדידה, נפתלי פערלוב ודוד הולשטיין - נועם הפקות.

האלבום שבדרך

כאמור בכתבה, יציאת האלבום הבא של אריה מתעכבת בשל היותו שרוי בשנת אבל על הריו ז"ל. אלבום זה הוא אלבום הסולו הראשון שלו, ויופיעו בו לכל הפחות עשרה שירים, שמלבד לחן אחד, הולחנו ועובדו על ידו. רשימת השירים כוללת להיטים כמו "הנני" שהולחן לחתונת בנו של ר' אלעזר אבוחצירא, "יתן ה'" שהולחן לחתונת בתו של אריה, "הוא לבדו" - שלאגר מבטיח, "מלך רחמן", "בירכנו", "פתח ליבי" בדואט עם אוהד מושקוביץ, "ירושלים", ועוד. מתוך האזנה חוזרת ונשנית, מובטח לנו אלבום ענק, ששווה בהחלט לחכות לו!

נולדה הסדרה "חסידים". לפידות הציע שסגנון האלבום יהיה מקהלה ישיבתית, וסולן ששר איתה. בחירת הסולן נפלה, כצפוי, על שמואל, שאת קולו אריה העריץ במיוחד. האלבום "חסידים 1" יצא לשוק, והנחית שלאגרים ששום חתונה לא שלמה בלעדיהם עד עצם היום הזה, כמו "הוא יגאל אותנו" (שחידש דדי גראוכר), ו"שומר ישראל". האלבום הצליח מעבר למצופה, וסחף גל אוהד של תגובות בקרב עולם הישיבות. כמתבקש, האלבום הבא היה "חסידים 2", וגם הוא הורכב מלחניו הסוחפים של לפידות, ובו נכלל גם לחן של אריה - "ניגון חסידי".

הדאנס

האמרגן לא שקט על שמריו, ובא לאריה עם רעיון חדש - דאנס חסידי. לפידות הציע לאריה להקים להקת דאנס, שתכלול את שניהם ואת שמשון דלבוויץ. הם הקליטו חומר, ואז קיבלו פניה להתארח בפורים בתוכנית טלוויזיה רבת רייטינג בהנחיית דן שילון. הפרומואים הבהבו ללא הרף: "בחג הפורים תופיע להקת הדאנס החסידית הראשונה", ואריה מספר: "הגעתי לחזרות הגנרליות, וראיתי מי מתעתדים להיות חבריי למעגל האורחים. נזכרתי במשפחתי, באשתי וילדיי,

תוכנית
אקטואליה חודשית
לצפייה במחשב

אקטואליה

היום בו ת"א כמעט נמחקה
פינוי חוות הגז בפי גלילות

אקטואליה

תוכנית אקטואליה חודשית לצפייה במחשב

עורכים ומגישים: קובי סלע, אריאל ברמן

היום בו
תל אביב
כמעט נמחקה

7

תמוז
תשס"ב

7 תמוז
תשס"ב

עורכים ומגישים:
קובי סלע, אריאל ברמן

03-7600000 פקט: 36 055-685544 חארות: תרונת סלכלל

7 290008 884013

למנויים: 1800-330-350

פיגוע בישיבה באיתמר

פינוי חוות הדגים המוצלחת ביותר בישראל

פינות קבועות: צרכנות והגשמת חלום,

מתכון לימי בין המצרים, פספוסים פרסים ועוד...

המוסיקה שבתורה

הטעם של הטעם...

"טעמי המקרא הנם מוסיקה של ממש, ולא סתם סימנים". שיחה מעניינת עם הרב יוסף מרטון מירושלים, מלחין ומוסיקאי מחונן, מחבר ספרים על טעמי המקרא

כמו היום הוא ב"כ"תר ארם צובה", ויישנם מחקרים ומאמרים רבים בעניין, ועל איך שציירו קודם את התווים עד שהם הגיעו לצורתם המוכרת כיום.

טעמי - אמ"ת

מדוע את התהילים אנו לא קוראים בטעמיהם? לתהילים אין מסורה של שירה. לשלושה ספרים בכתובים ישנה צורת פיסוק שונה, והם המכונים "טעמי אמ"ת": איוב, משלי ותהילים. בספרים אלה, לאותה צורת תו תוכל למצוא שם אחר ותפקיד אחר. למשל, האתנחתא בתהילים אין תפקידו כמו בספרים האחרים: בתהילים, אם תעשה הפסק באתנחתא, אתה עלול להיכשל, כי את רוב הפסוקים האתנחתא מחלק לשניים, אך לא בכולם. לדוגמה, הפסוק "אני שכבתי ואישנה הקיצוטי (אתנחתא) כי ה' יסמכני", הרי וודאי שה"הקיצוטי" שייך ל"כי ה' יסמכני". וראיתי מספר הוצאות לאור שהוציאו תהילים רק עם האתנחתא כמפסיק, ולא ידעו כי בתהילים, מי שבעצם מחלק ומפסיק זה ה"עולה ויורד".

מנגינות שונות

אנחנו רואים מקומות שהטעמים מורים על אותה הפעולה רק שהמנגינה שונה, למשל

לנקד את התורה... התורה ניתנה עם נקודותיה, ועם דקדוקיה וטעמיה. טעמי המקרא מראים לנו על כל מילה, אם היא מלעיל או מילרע. גם מסורת הקריאה נמסרה בסיני, ומשם גם ידעו היכן מסתיים הפסוק וכך ידעו היכן להפסיק. כמובן שבמשך השנים התפתחה לה המנגינה, מנגינת הקריאה, שגם מושפעת ממוסיקה זו או אחרת.

האם אפשר להצביע על זרם מוסיקה מסויים, ממנו הושפעה המנגינה?

אי אפשר להצביע על מוסיקה מסויימת. כל עדה, במקום מושבה, נהגה לקרוא את התווים בצורת נגינה שונה. כך תראה קריאה שונה אצל אשכנזים, תימנים, חסידים... מכל עדה תוכל ללמוד עוד צורת נגינה. אתה תמצא שבאשכנז קוראים אחרת את ה"אתנחתא" מאשר בפולין-ליטא, אבל בשני המקומות מתייחסים אל האתנחתא כאל אותו מפסיק, אותו קיסר, שמורה על סוף פסוק. יש הבדל בניקוד: בפולין-ליטא ה"אתנחתא" עולה, ובאשכנז ה"אתנחתא" יורדת, אבל הפיסוק וההתאמה מדויקים.

האופן שבו נכתבו סימני הטעמים הוא כל כך פשוט ומובן. הסלסול, המתבקש מכל תו על פי צורתו, הוא כל כך מתאים, ואפילו ילדים צעירים כבר יודעים לקרוא בתורה לפי הטעמים. מי היה זה שחיבר את צורת הסימנים עצמם?

אני חושב שהמקום הראשון שזה מופיע ממש

הסיטואציה הבאה וודאי תהיה מוכרת לרבים: יום שני או חמישי, רצוי בשעות הבוקר, או אפילו בשבת בבוקר במניינים לא ממוסדים דיים. ספר התורה כבר הוצא מן ארון הקודש, והוא מונח על הבימה, במרכז בית הכנסת. שקט מסביב. הגבאי כבר עם ה"ויעזור ויגן ויושיע", אלא שאז מתברר פתאום, שאין בעל קורא. מתחילה סידרת החיפושים "יש בעל קורא? משהו פה יודע לקרוא? נו, יצחק, אבא שלך היה גבאי שנים רבות, אתה בטח יודע לקרוא. בוא, בוא, אני אעשה לך סימנים בידיים, יהיה בסדר..." לא, זה לא בסדר. הקריאה בתורה היא לא בהחלטה של רגע ששיכנעו אותך שאתה בעל קורא, היא קצת יותר מזה.

הרב מרטון קורא בתורה מזה כמה עשורים, בבית הכנסת "חסידים" בבית וגן בירושלים, ובקושי החסיר שבת. כאשר ביקשו ממנו לקרוא, אף הציעו לו שכר, והוא סירב בטענה ש"עבור תפילה לפני התיבה וקריאה בתורה בשבת, אני איני לוקח שכר", הוא עושה זאת בהתנדבות.

הרב מרטון, מי היה זה שחיבר את טעמי המקרא?

מסורת הקריאה של התורה הייתה מסורה שבעל פה, וגם את הניקוד של קריאת העברית לא כתבו. אז מה תאמר, שישבו חכמים והחליטו איך

אחד הדברים האהובים עליו ביותר, הוא ניצוח על מקהלות ילדים. נוסף על הניצוח בקולות המקהלה, הוא מתגאה כי בכל מקהלה שינצח, ידאג לכך כי בשורה הראשונה יישבו תלמידים בעלי חוש הנגינה, שינגנו על כליהם.

המנהיגים הנוספים הללו, בעיקר מאשכנז בגרמניה. ושם, וודאי היו יהודים מפולין וגליציה, ומפיהם רשמו את הדברים האלה. שוב, זה עניין של מסורה, ולדאבונו היום זה קצת נשכח, ואני מנסה באמת להזכיר את זה לאנשים. נכון שכולם מכירים את "והמים להם חומה מימינם ומשמאלם", אך היו עוד הרבה כאלה דברים שנשכחו והפסיקו לשיר אותם. כשאני פוגש יהודי שבא מפרנקפורט, ואני שואל אותו, האם מוכר לו ניגון ה"מארש" של תליית המן, הוא עונה "וודאי מוכר, אבל מי שר את זה היום?" אני משתדל לקרוא ולבצע את כל השירות והקטעים המיוחדים.

בעלי הקוראים היום יודעים איך לקרוא בתורה?

אין תשובה מוחלטת לשאלה זו, כי הרי זה תלוי מי הוא הבעל קורא. ישנם שיודעים לקרוא בדיוק ובטוב טעם. אגב השאלה שלך, על בעלי הקריאה, לא רק הקריאה בתורה דורשת דיוק בפסוק, ישנם קטעים רבים בתפילה שמי שלא יודע היכן לפסק, טועה בלשונו. לדוגמא, תשמע את החזנים בתפילת ערבית, מסיימים את הברכה השניה שלפני קריאת שמע, בנגינת "אוהב עמו - ישראל". מה זאת אומרת? שישראל אוהב את עמו... הרי וודאי חייבים

החומר המונח בקלסרים ואף את קלטות השמע שהקליט במיוחד למטרה זו. "אני באתי על שכר".
מאיפה אתה למדת את הכל?
אני עוסק בספרי מוסיקה, והמוסיקה אצלי זה העיקר. התעמקתי והתעניינתי מאוד בעניין טעמי המקרא, אין בזה דוקטורט לטעמי המקרא, זה תואר דוקטור - של מסורת. בכינוסים של מוסיקולוגים, תמצא רשימה ארוכה של מרצים דוקטורים

הונגריה, חסידי בובוב, מונה פארטו, איטליה, מגנזיה, טורקיה, כורדיסטאן, עירק, קודשין והודו. וכל זאת רק לשלום עליכם, ולאשת חיל לא פחות. ומה עם האשת חיל המוכר ש ר' בן ציון שנקר, מה שאנו שרים כיום בכל בית בכל ליל שבת? לא. אומר לנו הרב מרטון, אני עובד אך ורק על ניגונים עממיים, ולא על ניגונים עכשוויים שהמלחינים שלהם ידועים. זו מין חוויה מיוחדת, הוא מסביר. כאשר אתה לא יכול לדעת מי הלחין את השיר, באיזו עיירה נידחת, ולך תדע איזה "שלום עליכם" היה עליו בכלל בתקופה זו, ומי הם אותם אנשי משטרים אפלים שהוא נאלץ לומר להם "בואכם לשלום". אלו הם שירים המצדיקים מחקר ועריכה מכובדים.

אתה לא חושב שליהודי שהלחין את המנגינה, אולי אפילו לפני כמה מאות שנים, לא מגיע הקרדיט וששמו יופיע כמלחין?

בהחלט לא. הרב מרטון דואג להזכיר לנו את שירו המפורסם "ופרצת, ופרצת, ימה וקדמה...", שהלחין לפני למעלה מארבעים שנה, ומושר כיום בכל העולם, ואף אחד אפילו לא חושב לרע, כי הרב מרטון הלחין מנגינה זו. "אחד הדברים הכי משמחים אצל המלחין זה מתי ששירו הופך לעממי". כאשר אתה מתברך ב"ברכוני לשלום", ואתה מצליח להלחין שיר שהופך לעממי, לא צריכים בהכרח לדעת מי הלחין אותו. אתה אומר לו "צאתכם לשלום", ובטוח כי הוא יפעל את פעולתו! ■

אי אפשר להצביע על מוסיקה מסויימת. כל עדה, במקום מושבה, נהגה לקרוא את התווים בצורת נגינה שונה. כך תראה קריאה שונה אצל אשכנזים, תימנים, חסידים...

ופרופסורים המרצים בכל מיני נושאים, ותמצא שם את "יוסף מרטון" מרצה בעניין הטעמים של מגילה כלשהיא...

יש לציין כי גם באנציקלופדיה התלמודית, כאשר הגיעו העורכים לערך של "טעמי המקרא", ידעו להיעזר בידעותיו של הרב מרטון, ושמו אף מצוין שם.

בימים אלו נמצא הרב מרטון בעיצומה של העבודה על ספר מוסיקה מיוחד, פרויקט על "זמירות שבת בעדות השונות". לדוגמא, נביא כמה ממגוון המנגינות מקהלות שונות המצויות בספר, למנגינת "שלום עליכם": אמסטרדם, הולנד, המבורג, גרמניה, חסידי אמשינוב, מישולב,

לומר "אוהב - עמו ישראל".

בתחילת הכתבה ציינו, כי הרב מרטון סירב לקבל שכר עבור קריאה בתורה בשבת. אך - "אל דאגה!", הוא מצהיר. כתוצאה מזה שהוא קורא בתורה, מגיעים אליו בני מצווה ללימוד הפרשה שלהם.

הרב מרטון אף ערך מספר קורסים תחת הכותרת "מה הטעם של הטעם". רעיון הקורס הבשיל אצלו כאשר הגיעו אליו מלמדים, ושאלו, איך אנחנו מלמדים ילדים ללמוד טעמי מקרא. הרי הילדים כולם לפני בר מצווה, ואם נתחיל ללמד אותם קודם, מה טוב. ואכן, בקורס השתתפו למעלה מ-20 תלמידים ומורים. מדהים לראות את

23 שנות מוניטין

משלוחים בכל הארץ

עד 24 תשלומים

**הנחות ענק לאורגנים/יות
טכניקס, ימהה, קורג,
פנסוניק ועוד**

מוזיקטון

אקורדיונים איטלקיים בכל הגדלים
גיטרות ספרדיות מ-10 החברות המובילות
כלי נשיפה, כלי הקשה, תווים, אביזרים, נרתיקים יפהיים, כלי נגינה, סטנדים ועוד

אבן גבירול 4, בני ברק טל: 03-6188449

שירו לך

מגיע אליכם הביתה!

רוצים לקבל את "שירו לך" מדי חודש? חתמו על מנוי,
והמגזין בדרך אליכם וגם דיסק מתנה!*

ברצוני לרכוש מנוי חצי שנתי.

ברצוני לרכוש מנוי שנתי, ולקבל דיסק מתנה.

פרטי המזמינה:

שם פרטי: _____ שם משפחה: _____

טלפון: _____ סלולארי: _____

רחוב: _____ בית: _____ ישוב: _____

מיקוד: _____

מצו"ב המחאה על סך 48 ש"ח עבור מנוי חצי שנתי, או 80 ש"ח למנוי שנתי.

"שירו לך - מגזין המוסיקה החסידית", ת.ד. 748 בני ברק, 51105

סיפורו של ניגון

מאחורי כל שיר יש מלחין שחיבר את המנגינה או מי שכתב את המילים. לפעמים, מאחורי המלחין יש גם סיפור, מאורע או חוויה מיוחדים, שהביאו את ההשראה לכתיבת הלחן או המילים. יש גם סיפורים שאירעו בגלל שירים, אחרי שכבר נוצרו * "סיפורו של ניגון" הוא המדור לסיפורים מוסיקליים מעניינים שאינכם מכירים, על שירים שאתם מכירים

מאת אבי קלמרסקי

שם בכינוי, וגם כאן

נפתח דווקא בשיר שהולחן בעקבות מקרה מעציב, והוא השיר "דברי שיר" מתוך האלבום "דברי שיר" ששר אודי אולמן והלחין יובל סטופל. מילות השיר הן מתוך מזמור "על נהרות בבל שם ישבנו גם בכינוי" שבתהילים, מילים שזמן רב רצה סטופל להלחין להן מנגינה שקטה, אך משום מה לא נחל הצלחה. "בוקר אחד", מספר סטופל, "אני מקבל בשורה מרה וכואבת, כי בן דודי אלי בן פורת ז"ל נפל במהלך תרגיל בקורס קצינים בצבא. אחרי ההלוויה, פתאום עלו שוב בראשי המילים "על נהרות בבל שם ישבנו גם בכינוי", שהפכו למרבה הצער לאקטואליות כל כך. ואז, גם החלו המילים להתנגן במוחי, כמו מתוך עצמן. לא כל השיר, רק הפזמון שלו. במהלך השבעה והשלושים, נפגשתי עם הוריו של אלי ז"ל, והם ביקשו ממני שאלחין שיר לזכרו של בנם יקירם, בלי שידעו דבר על הסיפור עם השיר הבלתי גמור בעל המילים הכל כך מתאימות. ראיתי בכך מעין סימן משמיים, כי עליי להשלים את השיר בהקדם ולהקדישו לבן דודי.

יום השלושים הלך וקרב, ושיר - אין. ממש באמצע האזכרה, כשכל בני המשפחה ניצבים סביב הקבר, צפו ועלו המילים לנגד עיניי, ומתוך האווירה הריגשית של אותו מעמד, הצלחתי בסייעתא דשמיא לסיים את השיר, בדיוק ביום השלושים לנפילתו של אלי ז"ל. שיר שהוקדש לזכרו."

שלאגר ללא הפסקה

לפני כעשרים שנה, הפיק המלחין החסידי ר' חיים בנט, את התקליט "ואני תפילתי", שאחד השירים שבו היה "ביום ההוא

יושר השיר הזה" (עם הסולן דוד דויטש). "השיר הזה" הפך אז לשלאגר במצעדי הזמירות ובכל מקום בו הוא נשמע.

הסיפור מאחורי השיר החל, כשיזמי העיר החרדית הראשונה, עמנואל, פנו לר' חיים בנט וביקשו ממנו שילחין שיר מיוחד למעמד הנחת אבן הפינה לייסוד העיר. תאריך המעמד הלך וקרב, אבל שיר - עדיין לא היה. "פשוט לא הצלחתי למצוא מילים מתאימות למעמד חשוב שכזה" מספר - משחזר ר' חיים בנט. "ואז, יום אחד, בלי לחשוב יותר מדי מה ואיך, התיישבנו רעייתי ואני, והחלטנו להתחיל לדפדף בספרים עד שנמצא מילים. הספר הראשון שפתחנו, היה כמובן תנ"ך, ובדפדוף הראשון הוא נפתח לנו בישיעהו פרק כ"ו, במילים "ביום ההוא יושר השיר הזה בארץ יהודה, כי הוא עוז לנו, ישועה ישית". ראינו שהנה, משמיים סייעו לנו לפתוח את הספר הקדוש בדיוק במקום שמילותיו כל כך מתאימות למה שאנחנו מחפשים. מיד אחרי שנמצאו המילים, בא גם הלחן, והשיר יצא, ב"ה, לאור."

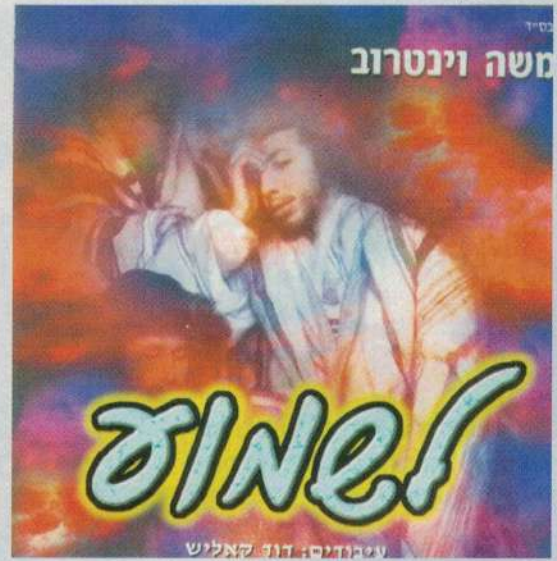
השיר הזה, כאמור, היה להצלחה גדולה, והפך ללהיט ענק באותה תקופה. אך מסתבר שלא רק אז, ור' חיים בנט מפתיע אותנו, כשמספר כי ממש בימים אלו, שנת תשס"ב, עשה השיר הזה קאמבק רציני, ושב להיות שלאגר גדול בקרב אנשי ומתיישבי יש"ע, שכנראה חשים הזדהות עם המילים. בכל החתונות של מתיישבי יש"ע שרים היום את השיר הזה כאילו הוא שיר חדש שזה עתה הולחן ויצא לאור. ולא רק בחתונות, גם במיניינים המיוחדים של אנשי יש"ע בערב שבת בכותל המערבי, השיר הפך לקבוע, ולדברי אחד המתפללים - "מי שלא שמע את השיר הזה בערב שבת על יד הכותל, לא שמע שירה מימיו"...

יובל סטופל - "על נהרות בבל שם ישבנו גם בכינוי"

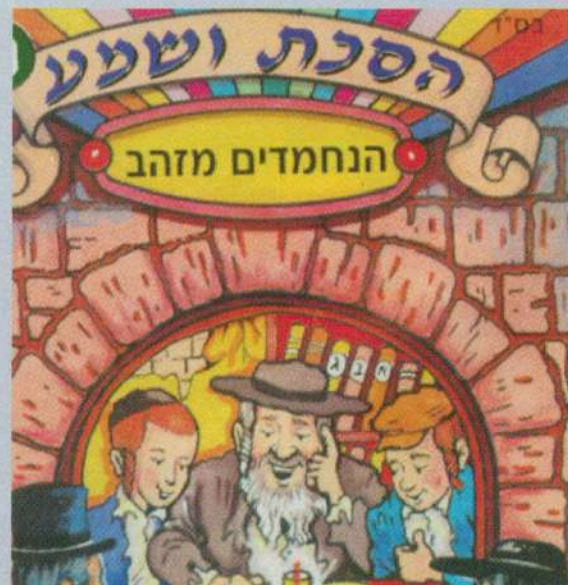
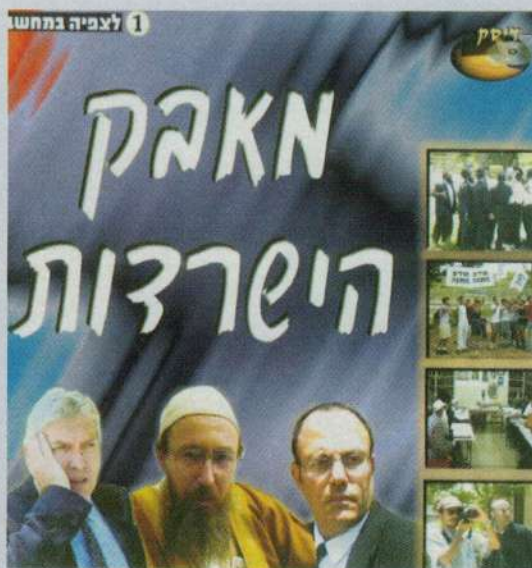
ר' חיים בנט - "ביום ההוא יושר השיר הזה"

גל-סטאר

רח' רבי עקיבא 66 בני ברק

טל' 03-6188047

יום זה לישראל

אורה ושמחה, צעדה וזמרה

עשרות עצרות לתמיכה בישראל התקיימו בחודשיים האחרונים בערים מרכזיות בעולם, אך את הגדולה שבהם ידעו לארגן, כמידי שנה, הקהילות היהודיות בניו יורק דווקא. בצעדה השתתפו שש מאות אלף איש, מספר עצום בכל קנה מידה. חלקם הגדול אף נשאר לחלקו השני של היום, והשתתפו בעצרת ענק בהשתתפות אומנים רבים

ש. פליישמן, ניו יורק

צילומים: אשר ליצמן

בעיצובים מרהיבים. ההתרגשות היתה רבה וההרגשה היתה נפלאה. כל צוותי התקשורת האמריקנים סיקרו את האירוע, שהפך לנושא הראשון בחדשות באותו היום, ובצדק. לא בכל יום תראו את דדי גראוכר ניצב על גבי משאית פרסום למסעדה מוכרת בניו יורק, שר, מלהיב, ואף מחלק חולצות.

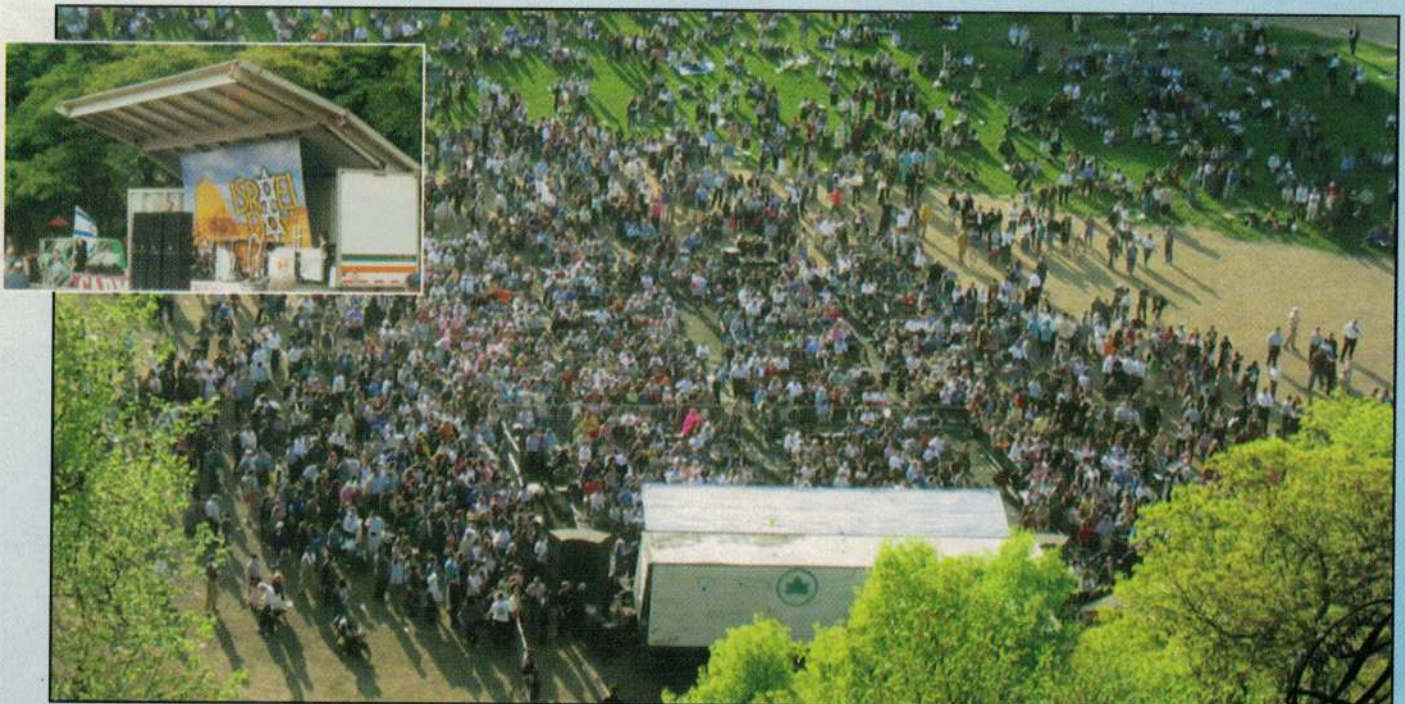
הצעדה, שהחלה באזור הרחוב ה"חמישים", הסתיימה לה אי שם באזור רחובות ה"שמונים", והקהל כולו הוזמן להמשיך עוד מעט בהליכה, אל עבר מרכז ה"סנטרל פארק" (הפארק הענק במרכז צפון מנהטן). שם, התקבצו כולם לעצרת של שירה ותפילה לריבוננו של עולם, על המצב בארץ ישראל. לא בדרך מקרה בחרו להם המארגנים לסיים את יום ההזדהות בעצרת מוסיקה חסידית. מדהים היה לראות איך אנשים שאינם קשורים כלל ליידישקייט, מזילים דמעה כאשר שומעים את הנגינה, נגינת הנשמה.

שלט ענק שהוצב על הבמה ועליו התנוסס הפסוק "למען ירושלים לא אשקוט", ביטא את מה שחשו מאות האלפים. הנה היום הוכחנו כי אנו אכן לא שוקטים. אומנם, אנחנו כאן בארצות הברית, אך ליבנו בירושלים... ■

(יום ישראל), במפגן הצעדה לישראל. אך לצעדה כזו לא ציפו. היהודים בניו יורק והסביבה החליטו, כי השנה נוכח המצב בארץ הקודש, הם מתייצבים, ובגדול.

על פי ההערכות הרישמיות של המשטרה, שש מאות אלף איש, אנשים, נשים והמונן טף, בראשות ראש העיר ניו יורק מר מייקל בלומברג, היהודי גם כן, צעדו במפגן ססגוני, מלווים במשאיות תצוגה

בעלי העסקים על ה"פיפט אבניו" (השדרה החמישית) במנהטן והתיירים הרבים המטיילים באזור זה, רגילים למראה הצעדות והפגנות המחאה או התמיכה בכל דבר, שמתקיימות שם מידי כמה שבועות. הם אף זוכרים כי בכל שנה בתקופה זו, צועדים כמה עשרות אלפי יהודים ושאינם יהודים בצעדת ה"ISRAEL DAY"

המנחה:
נחום
סיגל

דודו פישר

"ירושלים, ירושלים, ירושלים", אברהם פריד

את האירוע
ליוו נגני
תזמורת
נגינה.
במרכז,
ישראל
לאם,
המנצח
שאך ניגן
בחצוצרה
("שירו לוי" 3 -
זוכרים?...) ←

החבר'ה

איירה הֵלֵר

אחד הרגעים המרגשים היה כאשר הזמן לבמה הזמר איירה הֵלֵר. הוא עלה כמובן עם שירו "על חומותיך ירושלים הפקדתי שומרים", ואחר כך בחר דווקא להתיישב ליד הקלידים, ולנגן את שירו A VOICE IN THE DARK, "קול מתוך החושך", שבו הוא מתאר את המצב הקשה שעובר היום על עם ישראל.

איירה, מה זה בדיוק השיר הזה?

זה שיר שהתחלתי לכתוב ביום עצוב במיוחד. השיר מתחיל במילים: "היה זה יום שמש - אך השמש לא זרחה..". את השיר הזה כתבתי בשנת 93, כאשר התכנסו האישים הכבדים על

נואם הכבוד, השר אפי איתם, דודו פישר ור' צבי ברג, מראשי הצלה יו"ש

איירה הֵלֵר

מדשאות הבית הלבן בושינגטון, וחתמו על המסמך לחיסול עם ישראל.

זו כמו תשובת הנגד שלך למה שקרה שם...

כן, בדיוק. אני ראתי את כל מה שקורה שם ופשוט נכנסתי לסטודיו ואלו המילים שיצאו לי. זה מה שחשתי באתם רגעים. את השיר הזה שרת לראשונה לפני שנתיים ביום ישראל בפארק.

כן, ואפילו בסיום השיר אני אומר שם, "אני מביט מסביבי בכל החברים שהתכנסו פה בפארק... וביחד אנחנו לא עוד קול באפילה".

אתה כבר משתתף וותיק בצעדה הזו...

בהחלט, אני השתתפתי בצעדה זו כל השנים חוץ משנה אחת, וזה היה באותה השנה שבה חתמו על אותם ההסכמים האומללים הללו. מי שניהל אז את האירוע היו אנשים ישראלים, ומי שלא התאים עצמו לקו הזה לא הזומן, וכך באותה השנה הצעדה נראתה אחרת.

איירה, אתה נראה יהודי כזה עדין, מהיכן עוצמת הדברים הללו?

בחיי האישיים אני "איירה", אבל כשזה נוגע לכלל ישראל, אני "אריה"!

ומתי נראה אותך מחזק אותנו, בארץ?

אני תמיד נהניתי להופיע בארץ, ובהזדמנות הראשונה שתזדמן לי, אני אשמח לבוא, לחזק ולהתחזק!

כולם מסייעים למערך ההסברה הישראלי

אברהם פריד מתראיין...

הופיע!!

שומר הדעות בתורה

כתבות מהשטח

תוכנית ארוח למחשב הבית ומזיקה זמרים ראיונות

כ"פ

הקרי

דוד פוצח בשיר זמר

חסידים שקייט

מתמונות החודש

חסידים שקייט

מקורות וקאלית "לחיים" בשיר "רבנו של עולם"

חסידים שקייט

מצעו זמר החסידי עם הזוכה מנזי גרופי

חסידים שקייט

* ח"כ הר' מאיר פרוש בראיון מקיף
 * המלחין והמנצח החסידי ר' מ"ם בנט
 * השיר הזוכה בשיר השירים "מכניסי רחמים" בניצוחו של הזמר שלמה כהן
 * כתבה נרחבת ממצעד הזמר החסידי ע"י הזוכה הזמר מנזי גרופי

המלחין והמנצח ר' חיים בנט

חסידים שקייט

פינת הצרכנות באופטיקה הלפרין

חסידים שקייט

ח"כ הרב מאיר פרוש

חסידים שקייט

שלמה כהן בשיר מכניסי רחמים

חסידים שקייט

* פינת הצרכנות עם אופטיקה הלפרין
 * סקר מקיף על עסקים שאינם עובדים בשלושת הסבועות תמונות החודש הדפסת ספר התניא במשרדים של הרשות הפלסטינית, הרב שטימן בראשית הגז ועוד...
 * מקהלת ווקאלית לחיים בשיר רבנו של עולם
 * דוד הקי"ן פוצח בשיר זמר

"מאמ'ע רחל" אצל מאמ'ע רחל

מונה רוזנבלום
ומשה
ויינטרוב,
מאחור נראה
האב מר ניסים
חובב מעיין
בדך עם מילות
השיר

(מימין) ידיד המשפחה ושכן מן הישוב, מוסא ברליון

בגיליון "שירו לו" של ערב חג הפסח, פירסמנו את סיפורו של סרן אריאל חובב ה"ד, מי שפיקד על כח החיילים במתחם קבר רחל בבית לחם. בקצרה נזכיר, כי אריאל נקשר למקום באופן מיוחד, וראה בו לא רק מקום למילוי השירות הצבאי. כשבחודש חשוון האחרון נולד לאריאל ונעמה חובב בנם בכורם, החליטו יחדיו כמעט כמובן מאליו, כי את הברית יערכו ב... קבר רחל. אריאל, שכמה ימים קודם לכן פגש בקבר במרדכי בן דוד ומונה רוזנבלום, ושמע אותם שרים את שירו של ר' משה ויינטרוב "מאמ'ע רחל", התרשם מאוד מהשיר. הוא דאג לתרגום המילים ולהדפסתם על דפים, ובמהלך סעודת הברית, כאשר היו כולם מרוכזים אצל רחל אמנו, נעמד אריאל וביקש מכולם לשיר יחד את השיר מאמ'ע רחל. היה זה רגע מרגש מאוד, שנחקק בלב כל המשתתפים.

לאחר ארבעה חודשים שמעו בני המשפחה שוב את השיר הנזכר, רק שהיה זה במקום אחר ובנסיבות אחרות לגמרי. לא רק אותם מאתיים איש בני המשפחה הקרובה היו בבית הכנסת באלקנה. חמשת אלפים

רשימת ה-20

ליידל ג'וניור, שהחליט לנחות לאחר הבטחות של כמה שנים. אנחנו כ-3 חודשים לפני הסיכומים, מה שלא ימנע ממני לומר לכם, שהאלבום הזה תקוע לי ברכב מאז שיצא. אלבום הנשמע מדהים מכל דיסקמן שתאזינו. למרות, ואולי בגלל, שהדיסק הוא לא האלבום היהודי האולטימטיבי, הוא שווה ובגדול. לפינקי "הצובט" וובר. עוד כמה שירים כאלה ועוד א חשוב שהבחור מלאך.

"לדו קול חי" על הרכש החדש - יוסי גיל (אולי סוף סוף יבינו האנשים את מה שאני טוען שנים: מוסיקה=רייטינג! כך שהאדם הראשון שיתקרב למשכורתה של הרבנית אתי אלון, יהיה אותו חכם שיקים תחנת רדיו המשדרת 24 שעות נטו של המוסיקה שלנו ותבדקו אותי). "לגל סטאר", "נועם" ו"ולקום", על הפגנת אחדות נדירה בין חברות ההפצה, במסגרת הקמפיין לרכישת דיסקים.

למשה לאופר, שכבר שנה אוכל פיצה ממשלוחים למשרדו, וזאת מאחר שאין לבחור זמן, הוא נמצא בכל אלבום שיצא וייצא במוסיקה שלנו.

למגזין "שירו לו". אם אתם קוראים את המילים האלה, אז "שירו לו" ניצח את "בשמחה" ז"ל... לאפרים מנדלסון. תגידו מה שתרצו. אני אוהב את האלבום, הקול ואת הזמר. ולטוענים את טענת החקיקן יש לי לומר, שאדם היכול לחקות (לטעמכם) את קולו של מרדכי בן דוד עד כדי צמרמורת (חיובית), לאדם כזה, יש קול יפה.

לחיים ישראל, קול ורגש המבקרים באזוורינו רק פעם בהרבה שנים (חיים, תכה על הברזל כל עוד הוא רותח, תוציא אלבום משולש...).

לאברהם פריד ו"במה כהלכה". אצלו ב"ה אין מצב רוח של פיגועים. בכל קיץ יש לנו את המדוזות ואת אברהם פריד. אמן במה ענק, הממלא כל מקום בו הוא מופיע (אגב, בזכות ברכת רבו כ"ק האדמו"ר מחב"ד).

לדודי קאליש ומקהלתו. יפה ומשובח. לטועני טענת חקיקן של מונה, עיינו בדלעיל סעיף מנדלסון והי"ע.

לחסידישקייט. אני לא אובייקטיבי (בדיוק בגלל זה אני כותב...), עברנו/תם מאות שעות צילום, חידוש/תם (ה-מ.ב.ד. והשנקר של המחשבים), והגעתם/נו לתכנית מס' ח"י. זה אמנם נושא למקום וזמן אחרים לגמרי, אבל לפני שנתיים וחצי, לו מישהו היה אומר לי "להתראות ב-18", הייתי שולח אותו לאישפוז ומאחורי חומת בטון.

לישי לפידות, האלבום החדש הוא הטוב מכולם. אולי כי לא הייתי צריך לפתוח מפה כדי למצוא את סין וגואה ואפילו לא על שתי אצבעות מבני ברק.

ל מ.ב.ד., צדיק! אני מכיר אותך ב"ה היטב, ויודע כי אתה זוכה לשבת וללמוד 20 שעות ביממה. אבל יש לך שליחות ואין אף אחד ששר או ישיר, המתקרב ליכולותך ולביצועך, אז אולי תחשוב על הופעות/אלבום אוסף/תקליטור צפיה/ אלבום חידושים לשירים ישנים שלך/של קרליבך/של כל מי שזו. אני אספר לנכדיי שראיתי ושמעתי אותך, אז למה שמשה כהן לא יוכל לספר את אותו סיפור? אה??

לאהרן רזאל, הנמצא בראש ארגון "קידום הרוק הדתי" ובכל מקום בו מריח רוק כשר. אהרל'ה, אתה גדול, ותמשיך להיאבק, המכירות יגיעו בסוף ובגדול. לאריאל פלי, כנ"ל.

למיכאל שטרייכר. מתגעגעים לימים. תחזור לגדעון ונגסי. זו הייתה טרילוגיה מושלמת. לחזן אלפגוט. קוורטין היה רק אחד. אבל לדעת רבים אתה הדבר הבא. אני לא שמעתי אותך עדיין וזאת בדיוק הנקודה. תוציא דיסק. כדי שגם מי שעושה את השבת בביתו ולא בשבת חזנות, יוכל לשמוע ולהתרשם (ביום חול כמובן).

לעמירן/ינידו/שלהבת וכי'. אני לא נכנס לחשבון הבנק שלכם, אתם מקצועיים ומשמחים בגדול בשמחות. אבל חבר'ה, המצב קשה (נכון סילבן?) והדולר גבוה כקולו של דדי. לא יקרה כלום אם תהיה הורדה קולקטיבית במחיר.

לי. מיתר/חיים/דני שפירא/א.ר. (אותו אדם וידיד אמת וותיק). הקומוניזם ב"ה מאחורינו, לא כל אלבום הוא מ.ד.ה ים (וחבל שכן). במחשבה שניה, גם אני נוהג כך.

למנחם טוקר, סיים את הטור. אתה עייף ויש שחרית בעוד שעתיים. ■

אריאל הי"ד

איש השתתפו בהלווייתו של אריאל, בצוהרי יום ראשון י"ט באדר, לאחר שנרצח באותו הבוקר ע"י מחבל, יחד עם עוד תשעה אזרחים תמימים, במחסום ליד עפרה.

בר"ח סיוון חזרו כולם אל קבר רחל בבית לחם, כל בני המשפחה ומאות החברים, להשתתף בעצרת התייחדות לזכרו של אריאל. הערב התקיים באותו מקום שבו התקיימה הברית חצי שנה קודם. חמש שעות ישבנו שם כולנו, כולל אני, שלא הכרתי את אריאל עצמו, אך כשישבתי עם בני המשפחה להכנת הכתבה עליו, ממש נקשרתי לדמותו. הרבה רגעים מרגשים היו שם, אחד מהם היה כאשר הזמר ר' משה ויינטרוב שר את אותו השיר המדובר "מאמ'ע רחל", בקבר רחל, בתוספת שיר מיוחד שהלחין לזכרו של אריאל. הוא מאוד התרגש, והעיד על עצמו שזו לו הפעם הראשונה שהוא זוכה לשיר את השיר הזה בקבר רחל. באדיבותה של הגברת מרים עדני יו"ר הארגון "יש שכר לפעולתך", מובאים בזאת תמונות בלעדיות מהאירוע. ■

מג"ד בצנחנים באזור בית לחם מעיין ב"שירו לו", בכתבה על אריאל הי"ד

אכן, יום טוב!...

אני מניח שאתם זוכים לקבל מכתבי תגובה בעיקר מצעירים. אך הרשו לי הפעם, בתור בן דורו של ר' יום טוב הערליך, ראשית לומר תודה לנכדי שהשיג עבורי את העיתון, ושנית, הכתבה הייתה מאלפת, וריכוז החומר בה היה פשוט נפלא. יישר כח. וכרעיון עבורכם בעתיד, ישנן עוד המון דמויות ישנות ונשכחות, שראויות לכתבות זיכרון מכובדות.

בברכה,
י. שפירא,
רמת גן

בשם אומרם

כאדם שמחפש יותר אידישקייט מראיונות, נעם לי לגלות את המדור החדש "פתגם החודש". יישר כוחכם! אשמח אם תוכלו לציין גם את מקור הפתגם - ספר או רב, וכד'. ויהי רצון שתזכו להגדיל תורה ולהאדירה.

בתודה,
שמואל הרשוביץ,
בני ברק

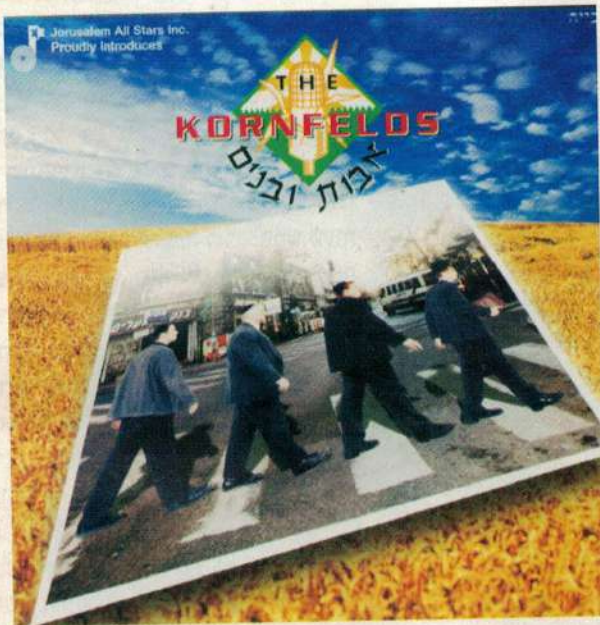
כי הם חיינו

שלום לכם. אנו הורים לילד נפלא שאושפז

בשנה שעברה. החווייה היתה נוראה, אך כך זכינו להכיר ולהוקיר את אנשי החסד מארגון "חיינו". אנשים נפלאים שפועלים בהתנדבות ובשמחה, וכל מילה שנוספו רק תמעיט ממעשיהם. שמחנו לקרוא את הכתבה עליהם בגליון מספר 3, על האירוע שקיימו בפסח, ושגם אנחנו נטלנו בו חלק. מי ייתן וכבר נגיע ליום ש-"זורחה לכם ייראי שמי שמש צדקה ומרפא בכנפיה", בגאולה האמיתית והשלמה!

משפחת פ.
גבעתיים

הסתכל בקנקן ביקורת עטיפה

אבות ובנים - חוצים את הכביש

אם ראייתם את עטיפת האלבום החדש של מוטי קורנפלד ובניו, ושאלתם את עצמכם "מאיפה התמונה הזו מוכרת לי?", לא טעיתם. על אלבומם של להקה פופולארית משנות ה-60, מופיעה תמונה של ארבעת חברי הלהקה, חוצים את הכביש ברחוב הלונדוני בו שכן אולפן ההקלטות שלהם. אז לא, האולפן של הקורנפלדים הוא בגבעת שאול, אך המרכז, ה"סטור" של הירושלמים (ולא רק) הוא כיכר השבת בשכונת גאולה.

ההפקה נעשתה על ידי ידיד נפש של מוטי כבר 30 שנה, בצלאל נומן. לפני 27 שנים הם שרו יחד בלהקת "שמע קולנו", שאף הופיעה לפני חיילים במלחמת יום הכיפורים. היום, בצלאל הוא איש פרסום ותדמית, והוא זה שעיצב, יחד עם מוטי, את העטיפה.

איך הצלחתם להצטלם בכיכר השבת, באמצע היום, כשהיא ריקה מאדם?

פלאי הטכנולוגיה... הצלם צילם את הכיכר הריקה ב-6:00 בבוקר, ואותנו הוא צילם, כל אחד לחוד, בזמן ובשעות אחרות. אחר כך, עם מחשב, הוא חיבר הכל יחד.

ומה זה ברקע... שדה?

כן, זה חוש ההומור של בצלאל... השם שלנו זה "קורנפלד", ובאנגלית -

שדה תירס. בעטיפה קצת קשה לראות את זה, אבל זוהי תמונה של שדה תירס.

והוא גם היה זה שהגה את הרעיון של הלוגו שלכם?

כן. בלוגו רואים מיקרופון, שנראה גם הוא כמו קלח תירס שעומד בשדה.

וכל שנתר לנו, הוא לחכות לדיסק הבא, שעל עטיפתו תופיע, מן הסתם, שקית עמוסת פופקורן... ■

קולו של ילד מעולמו של ילד פלא

משה ויינטרוב: "דניאל הוא בעל רגש מאוד עמוק"

הרשטיק, שרוליק, בהופעה במלון בטבריה. משה ויינטרוב התארח אף הוא במלון, וגם הופיע שם יום אחרים. כשדניאל ושרוליק ערכו חזרה אחרונה לפני המופע, צפה בהם ויינטרוב מהצד, ודניאל מספר:

דניאל, בן 11.5 מפתח תקווה, אוהב מאוד לשיר, ומתכנן בעז"ה להיות חזן כשיהיה גדול. היום הוא משתתף במקהלת הילדים של החזן חיים אליעזר הרשטיק, ונוטל חלק בהופעות השונות. בפסח האחרון, הזמן דניאל לשיר עם בנו של

לא כל ילדי הפלא נולדו עם המיקרופון ביד. דניאל מושקוביץ, לדוגמה, נרשם לפני שנה, "סתם בשביל הכיף" - כדבריו, למקהלת פרחי פתח תקווה של אבי ברק. היום הוא כבר שר באלבום החדש של משה ויינטרוב.

דווקא עכשיו

בתקופה האחרונה אנו עדים לתופעה מיוחדת ומעניינת: בעוד שערכי מוסיקה חסידית כמעט ואינם מתקיימים מסיבות אלו ואחרות, החלו פורחים להם ערבי החזנות והתפילה וכן שבתות החזנות. כן, מי היה מאמין שדווקא בתקופה זו, בה המוסיקה החסידית משתכללת ברמת העיבודים, ההפקה, הביצוע וכו', מה שהיה אמור לגרום לכאורה לתוספת התעניינות מצד הקהל, שהרי במופע, מה מעניין יותר לבוא לראות - חזן שעומד על מקומו ומסלסל בגרונו, או איזה זמר להטוטן שמקפץ ברגליו תוך כדי שירה. אך דא עקא, הציבור כמה דווקא לשירה ולתפילה לה הורגל מהשטיבל הקטן או מבית הכנסת הגדול. זו השירה המרוממת וזו המנגינה הנעימה, שמושכות אליהן ומרתקות סביבן רבים כל כך, האולמות מלאים ומופעים מתקיימים אף בערים שלא היינו חושבים כי החזנות תמלא בהן היכל.

אני רואה את זה בכל מקום, ובהופעות שאני מקיים בחו"ל זה פשוט מדהים לראות את הכמיהה הזאת, אפילו אצל אנשים אדישים וקוררים בדרך כלל. בבית הכנסת בברלין בו אני עומד כחזן, אני עד לאחרונה לתופעה מרגשת עוד יותר. עם התחזקות גלי השנאה כלפיו באירופה, ואולי דווקא כתוצאה מכך, בית הכנסת מתמלא בקהל רב. כל אותם חברים בבתי הכנסת, שהיו חברים אומנם, אך לא נהגו לפקוד אותו בקביעות, מרגישים חיזוק מעצם הביקור במקום. בעיקר, מלאים בתי התפילה בהמון נוער, שרוצה לדעת מה ועל מה כל הרעש הזה סביבנו, אם המנגד הוא כל כך חזק, מוכרח להיות שיש לנו משהו חזק בשורשים שלנו ובעם שלנו גם כן. הם באים לבית הכנסת כי הם רוצים לשמוע ולהרגיש מה יש בכוחנו ומה הן תעצומות התפילה שלנו. ואם בענייני אחדות שהזמן גרמא עסקינו, כדאי רק לבוא ולראות מי הוא אותו קהל שממלא את אולמות הקונצרטים... כולם, ממש כולם. אף קהל הולך וגדל של יהודים שאינם שומרים תורה ומצוות, ושל נוער והמון אדם שמחפש משמעות, אשר מתענגים לשמע התפילה והרינה. ■

"אפילו לא ידעתי מי זה. התאמתני עם שרוליק, ואחר כך הופענו. לאחר זמן מה, התקשר משה ויינטרוב לאבא שלי, וביקש ממנו שאשיר איתו באלבום החדש שהוא עומד להוציא..."
ודניאל, כמובן, הסכים בשמחה. למי שטרם שמע, נספר, כי דניאל ניחן בקול מתוק וצלול להפליא, ובביצוע המרגש שלו הוא יוצק נופך מיוחד לשיר. ובין אם הוא יתגלה כחזן גדול או כזמר מצליח, בהחלט יש לנו למה לחכות. ■

הבמה שלכם טור מאת הקוראים

מוסיקה חסידית / עמוס גולד

נמאס כבר מעוד "עוד ישמע" ו"מודה אני". לכן, כל אחד מנסה להשיג מקורות שאף אחד לא הגיע אליהם, שאף אחד לא חלם עליהם, מהזוהר, מההקדמה לרבינו בחיי, מהקיצור שולחן ערוך, מהמדרש תנחומא על מגילת רות, ועוד מעט גם מה"מכתבים ומאמרים"... ישנם כמה זמרים שאוהבים לקחת מילים דווקא משיר השירים, להם אני אומר: מילא אם לא היו מקשיבים לכם... אבל חברים, מקשיבים! ■

זה טוב שיש לנו הרבה סגנונות של מוסיקה כשרה. אבל לא צריך להגזים ולעשות מכל גניחה, צריחה, או אנחה, שיר. לא זו דרכנו לשמוח ולהלל לה' יתברך. ואם זו דרכם של הזמרים שחזרו בתשובה, והביאו איתם את דרך ההוצאה לפועל שלהם, אם זוהי דרך הביטוי שלהם, שיבטאו את עצמם בבית, אנחנו לא חייבים לסבול. יותר נכון, אנחנו לא חייבים לקנות את ה'לוקשן' שמוכרים לנו. המוסיקה החסידית הסטנדרטית מבוססת על פסוקים מהמקורות, וכאן מתחילה התחרות. כל זמר ומלחין מחפש מילים יותר מקוריות, כי

כך קוראים למוסיקה שאנו שומעים. לא שזה משהו מסויים, זה יכול להיות פופ, רוק, ג'ז, דאנס, טראנס, נ'נח, ישראלי, קלאסי וצועני. וכל זה תחת השם "מוסיקה חסידית". פרט למוסיקה מזרחית זה כולל הכל, למרות שהמון מזרחיים הינם זמרי מוסיקה חסידית (ריס, נקש, אדרי, שוואקי ועוד). אינני יודע מה הבעע"ט, מייסד החסידות, היה מגיב למראה התעשייה הפורחת הזו תחת השם "חסידות": חסידישקייט, חסידי בייבי, חסידיסק, חסידיטראנס, ובקיצור, השורש ח.ס.י.ד. הפך ללשם נרדף למוסיקה בציבור החרדי.

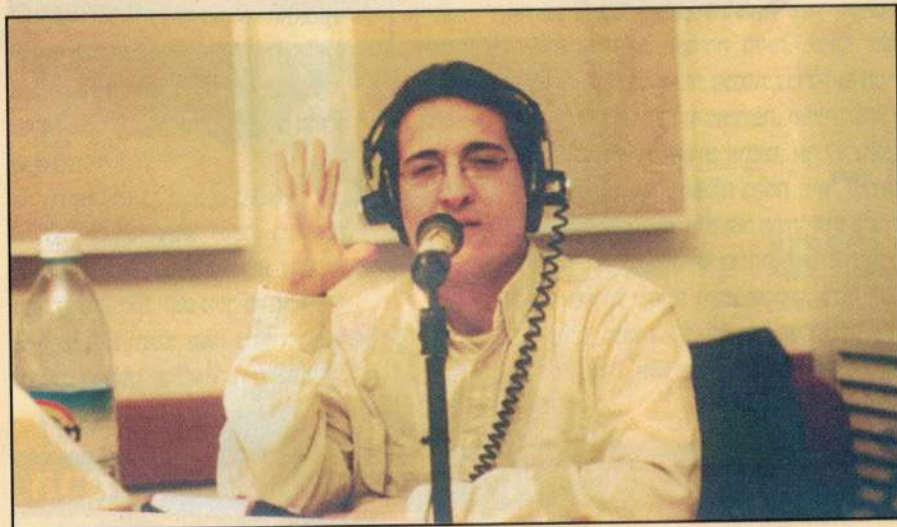
"קיראו לו" - את העיתון
"שימעו לו" - את התכנית
"השיבו לו" - ותזכו בפרסים!

פרסים בתכנית: "מוציא חסידי חי", עם מנחם טוקר
בכל מוצ"ש מ-22:00 ברדיו קול חי 93 FM ומ-24:00 גם ברדיו ים 101 FM

מהי שמתה?

את התשובה לשאלה זו, מספק לנו לאחרונה נער צעיר ומוכשר. הוא מלחין את שיריו, ואף כותב בעצמו את המילים. נא להכיר את מי ש- "א.א" בשבילו הם לא רק ראשי התיבות של שמו - אסף אהרון

שאלה מוכרת ומתבקשת בראיונות שאני מקיים עם זמרים היא - מתי התחלתם לשיר, ורובם יודעים לציין שכבר בישיבה הם היו אלה שתמיד שרו בשמחות וכו'. אבל אתה נער צעיר, בן פחות מעשרים, ומעניין ביותר יהיה לדעת, מתי התחלת לשיר? האמת היא, שסיפרו לי שזה היה כבר בגיל שלוש.

מה זאת אומרת "סיפרו לי"?

ההורים שלי סיפרו לי, שכשהייתי בגיל שלוש המשפחה יצאה לחופשה, ובאחד מתוכניות החברה במהלך החופשה הייתה מין במה פתוחה לגילוי כשרונות צעירים. ואני, כך מסתבר, עליתי ושרתי, בגיל שלוש. כולם נהנו וביקשו ממני, ואף קיבלו לכך אישור מהורי, שאשאר ער למופע למבוגרים שהתקיים באותו ערב, וגם בו שרתי.

בקיצור, במקום לשלוח אותך לישון עם מוצץ, שלחו אותך לבמה עם מיקרופון...

כן, כך מספרים לי הורי, אני לא זוכר כלום. מתי התחלת לנגן?

בגיל עשר כבר ניגנתי על קלידים, ואהבתי מאוד לנגן על פסנתר.

אני מכיר הרבה ילדים שמנגנים, אבל לכתוב, מהיכן זה בא לך?

האמת היא שאני לא יודע בדיוק להסביר מהיכן מגיעים לי הרעיונות, זה פשוט דברים שאני מרגיש בתוכי. בחורים אחרים היו מוציאים את מה שהם מרגישים בצורות אחרות, אבל אצלי זה יוצא על ידי כתיבת מילים והתאמתם למנגינה.

מה מגיע אצלך קודם, הלחן או המילים?

זה לא קבוע, פעם אלו מילים שאני חושב עליהם, ומחכה עד שאכנס לאווירה ולתחושה שנראית לי נכונה להלחין מנגינה למילים, ופעם עולה אצלי מנגינה ואני יושב ומחפש מילים שיתאימו, וידעו לבטא את מה שהמנגינה רוצה לומר.

כמה לחנים הלחנת עד היום?

עד היום זה בסביבות 50-60 שירים, ובעז"ה היד עוד נטויה לכתוב והראש עוד מעלה רעיונות לטקסטים.

רק נדגיש שהיום אתה יושב בישיבה וסדר יומך נסוב סביב הלימוד.

כן, ב"ה, אני נהנה מזה מאוד.

אז מתי יש לך זמן להלחין?

זה בדרך כלל בלילות, כאשר אני יושב על אורגן. אני יכול לספר לך סיפור מעניין על השיר שלי, המדבר על חתונה: ישבתי בחתונה של חבר, ופתאום, עם הרגשת השמחה באו לי המילים. תפסתי שם איזו מפית שולחן ועליה כתבתי את המילים.

לא מזמן הוצאת את תקליטך הראשון...

אכן, האלבום נקרא "מזמור לאסף". השיר המוכר יותר מהאלבום הוא השיר "מהי שמחה", שצעד במצעדים השבועיים השונים, וברשת מורשת של קול ישראל הוא אף שהה מספר שבועות במקום הראשון.

חשוב לציין, שאתה גם כותב את מילות כל השירים שלך. אני רואה את זה כמעלה בעתיד, כיוון שהיום, אתה יודע, המלחינים מחפשים מילים טריות בכל מקום אפשרי...

בוא נאמר שאני לא חושב שאני מתחרה עם המילים שכתב דוד המלך, אך למנגינות שאני כותב, אני חושב שמתאימות יותר המילים שאני כותב. איך היית מגדיר את סגנון המוסיקה שלך?

אני עושה בעיקר מוסיקת רוק, וקצת פופ. באלבום הבא בעז"ה יהיה גם יותר קאנטרי.

באלבום הבא... כבר?

תראה, ב"ה, זה לא שאני צריך לחכות שיצטברו לחנים, הלחנים כבר קיימים, ורק צריך להקליט אותם.

הנושאים עליהם כותב אסף הינם רבים ומגוונים. שמחה, אהבת ישראל, עם ישראל, משיח... אגב, אסף לא דוגל בשיטה להחזיק את הלחנים דווקא אצל, והוא זה שהלחין את השיר "וימלא משאלותינו" שהושר על ידי הילד מיכאל וייס בתחרות הכשרונות שמקיים אסף נגל, ואף זכה במקום הראשון. בעתיד, נשמע בעז"ה עוד שירים שהלחין אסף, מושרים על ידי זמרים נוספים. ■

SOUND סאונד

בית-הספר הישראלי
לעיצוב ולהנדסת קול
ביה"ס היחידי מסוגו בארץ!

להיות מקצוען!

בואו להתרשם

לחיילים משוחררים

המענק מוכר לצרכי לימוד

רח' ריב"ל 5, ת"א 67778

טל' 03-5377597 פקס. 03-6392099

בעל קולמוס הלב

ב'

כאשר אנו מתבוננים היטב במעלות השירה, מיד אנו מתמיהים: "בצרתה" ליד "שיר"?! ואכן, דוד המלך קובע מסמרות: שיר - מוציא מצרה. האמת היא, שיסוד זה מופיע בשירת דוד - "מהולל אקרא ה' ומן אויבי אוושע" (תהילים י"ח:ד'). ומפרשים, כאשר אני בצרה, אני קורא להשי"ת בהלל, וכך הוא מציליני מאויביי. מאידך, חז"ל מסבירים מדוע חזקיהו המלך לא הפך להיות מלך המשיח, כי לא אמר שירה אחרי הנס הגדול של ליל פסח, כאשר מלאך ה' המית את כל מחנה סנחריב. יותר ניתן לתמוה על השיר שלעתיד לבוא, כדברי הנביא ישעיה: "אודך ה' כי אגפת בי" (בעיני רוחי אני שומע מילים אלו בניגון "וטהר ליבנו - הקב"ה, אנחנו אוהבים אותך"...). כנראה, אנחנו חייבים להסיק מכאן שאין לנו כלל מושג, שירה וזמרה מה הן. כמו שהקדמנו במאמרנו הראשון, שניגון הוא עניין של "זיגזול את החננית", הרי ידוע הוא שניגון "מארש נפוליאון" ציווה אדמו"ר הזקן מחב"ד, רבי שניאור זלמן זצוק"ל "בעל התניא", לגזול מהצרפתים, ובשירת ניגון זה - ינצחו אותם. העת, עת צרה ליעקב - ובניגון נוושע! ולאחר שמעשה זה הצליח, נקבע לדורות, שניגון זה חותם את יום הכיפורים. בהסבר ששער הניגון-היכל הניגון סמוך לשער-היכל התשובה, מסביר ה"ישמח ישראל" מאלכסנדר, שתשובה נובעת, בעצם, מהתעוררות, התעוררות בנקודה הכי פנימית שיש ליהודי, שם לא שייך שום פגם. אין משהו מעורר יותר מאשר ניגון. מובא על הפסוק "עורה הנבל וכינור", שרוח חרישית היתה פורטת על מיתרי הכינור והנבל של דוד בשעת חצות, אזי היה קם לעבודת הבורא. אם כן, מן הראוי לומר "העיריני, כינור" או משהו דומה, מהו "עורה הנבל וכינור"? אלא, שהניגון בעצמו חייב לבוא באופן של התעוררות והשתפכות הנפש, ואזי הוא מעיר ומאיר. לכן, ברור היטב מהו שיר - בצרתה לי. דווקא בזמן צרה, השיר האמיתי, הניגון מ"זמרת הארץ", הניגון שגזלנו מיד המיצרי, הוא אשר בידו להוציאנו מאפילת גלותינו - לאור גדול! ■

תזמורת לשמחה אמיתית

רק לפני שנתיים קמה תזמורת, וכבר היא ממוקמת גבוה בפסגת רשימת התזמורות המובילות בקרב בני הישיבות. "אחי ורעי" שמה, וכמו הקונספט הקבוע שלה, כך גם אפשר להגדיר אותה: תזמורת מקצועית לשמחה אמיתית. בועז אנטמן הוא מנהל התזמורת וגם הזמר הקבוע שלה, מתוך "צוות מגובש, שמנגן יחד תקופה ארוכה", כפי שמגדיר זאת אנטמן עצמו

מה מייחד את "אחי ורעי" משאר התזמורות שיש היום בשוק?

בועז: יש הרבה נקודות עליהן אפשר להצביע בייחודיות שלנו על פני כולם, אך מה שבאמת עושה לנו את השם, זה הגיבוש בצוות שלנו והכימיה בין הנגנים לקהל. וכשכל זה מוקרן החוצה, זה נותן למאזינים את ההרגשה המיוחדת של תזמורת 'משפחתית' ונוחה, שמתאימה את עצמה לכל אירוע לפי הזמנה, והכל כמובן במסגרת שלנו.

ומהי ה'מסגרת'?

המסגרת המיוחדת של "אחי ורעי", זה החומר הרב-גוני שאנחנו נותנים, והכל בסגנון ישיבתי בלבד. אצלינו לא תשמע אף פעם דאנס או רוק, אפילו חסידי, ואפילו אם זה להיט שכולם שרים. ב'מסגרת' יש רק הגדרה אחת: ישיביש. תזמורת לבני הישיבות.

ויש תגובות מהקהל?

בגדול, הקהל אוהב את הסגנון שלנו, ותמיד מלא שבחים, וזה מה שמוכיח את עצמו הכי טוב. זה המוסיקה שרוצים היום בחתונות של 'ישיבה' בחרים, וזה מה שאנחנו נותנים. גם העובדה שאנו כל הזמן קשובים להערות הקהל, לבקשותיו

בעזרת השם, אנחנו עובדים על זה ואוספים חומר מגוון, חלקו מקורי בביצוע המיוחד שלנו, וחלקו חדש. גם הדרישה הגדולה של הקהל, להקים 'צוות שני' של התזמורת, למקרה שאנחנו תפוסים בערב מסויים, מגבירה בנו את המוטיבציה לצאת באלבום. לתת לכמה שיותר קהל לטעום מהסגנון שלנו, ולהנות מתזמורת כמו שתזמורת צריכה להיות.

ולדרישותיו, ומתייחסים בתשומת לב לכל אחד שניגש לבקש או להגיד משהו. האווירה ה'כיפית' שלנו עם הקהל זורמת היטב, וכך כולם חשים זאת. למעשה, אנחנו התשובה לכל מי שחיפש תזמורת כזו, שחוץ ממה שישמעו ממנה, היא גם תשמע אחרים.

יש תכנית לצאת באלבום, כמו להקות ותזמורות אחרות?

מרדכי בן חזן * אברהם פריד * י"דל * שוואקי

כולם אצלך בחתונה !!!

היית מאמין? עכשיו זה אפשרי כמעט במחיר תזמורת רגילה.

תגלית חדשה: זמר אשר מצליח לשיר את כולם מגרון אחד !

בלעדית לדניאל שרון הפקות 02-5879955 * 051-555800

Sharon@Danieltec.com

ההופעה!

דיסק חדש

עם הלהיט "פאר הדור"

ניתן להשיג ברשת חנויות "גל פז" ובחנויות המוסיקה המובחרות

טל למופעים 050-607047 - 056-331621

את חברי לספסל הלימודים (לפני 19 שנה, סך הכל), פגשתי מחוץ לחנות התקליטים. "אתה עם רכב?" אורו עיניו. אז הוא גם הזכיר לי איך קוראים לו (דודו). הוא ביקש, בכל לשון של בקשה, שאעביר תיכף ומיד למצעד השירים החסידי. בתו הלכה ללמוד למבחן, והוא התחייב לה שישמע מי עלה למקום הראשון, אם לא, היא תוציא 60 בכוונה. בסוף היתה לו שיחה בסלולארי בדיוק בסוף המצעד. ניחא, זה רק מתימטיקה.

יש גם את הצדיקים. "לי אין בבית רדיו, מתוך אידיאולוגיה", מטיף לי טרמפיסט מיקרי, שחשב, עקב טעות מצערת, שאני מגיע לירושלים. בתור פיצוי, אני מתבקש להעביר ליומן, וקולו של כתבינו מהשטח ממלא את החלל הדחוס משהו. "זה לא מעניין", פוסק גדול הדור מאחורה, "תעביר לתחנה השניה, יש שם עכשיו פאנל פוליטי". בתור אחד שלא שומע רדיו מתוך אידיאולוגיה, הוא מגלה בקיאות מדהימה ברזי התדרים השונים. "מה לעשות, אני נוסע הרבה בטרמפים", הוא נאנח, ואני איתו.

זה המצב. במשך הזמן התרגלתי לקדם את הנוסע ב"שלום. לאן? איזה תדר?". גם פיתחתי מומחיות לדעת מה ירצה הלה לשמוע, עוד לפני שהוא פותח את הפה. גבוה עם שתי שקיות - חדשות, כולל עצות משלו ופסילת דברי הפרשן. שמנמן עם ארגז מסתורי - מוסיקה חסידית, תוך התרפקות על מה שהיה פעם, ונויפה (בי) על מה שמוכרים לנו היום. ממושקף - תוכנית כלכלית, ג'נג'י - פרסומות, לא משנה באיזה תדר, וכן הלאה, ואפילו אחד שירד בחמת זעם מהרכב, כשהתברר לו שאני לא קולט אי-אם.

אבל יום אחד נפל דבר בישראל. כלומר, איזה צ'ופצ'יק מאחורי הרדיו נפל לאי שם, ומאז שוררת דממת אלחוט. אף הגה, למעט זה של הנהג. כל תיאור מילולי רק יפחית מעוצמת האכזבה של הנוסעים המזדמנים, ואחד מהם אף העיר לי, במידה לא מועטה של צדק, שאם אני לא מדביק הודעה מקדימה ומאחורה "רכב ללא רדיו", יש בכך משום הונאת הציבור. אז עשיתי כדבריו, הדבקתי שלטים מאירי עיניים ומוארים בלילה, ומאז יש לי שקט. אף אחד לא מעז לנסוע איתי, וכשאני נעצר בתחנת אוטובוס (למה רק לי זה קורה?), כל הטרמפיסטים הפוטנציאליים נמוגים כלא היו. כמובן שאי אפשר להיות בלי רדיו, ולכן תיקנתי אותו, רק שאת השלטים, משום מה, שכחתי להוריד, ומאז - אני קובע מה אני שומע. ■

טוב הלב שלי הוא דבר ידוע בציבור. אני פשוט מאלה שנולדו עם לב רחב ועם המון רצון טוב להיטיב עם הזולת. רק מה, שלאנשים אין בושא לנצל את זה, ועד תום.

במה מדובר? בזה שבימים מתפוצצים אלו, אף אחד לא שש לעמוד בתחנות אוטובוס יותר משלוש דקות ועשרים ושבע שניות. אחרי פרק הזמן הממושך הנ"ל, אם הוא עוד לא ז"ל, מתחיל מידוענו לחפש בין הרכבים החולפים על פניו במהירות בלתי חוקית, איזה פנים, או טירטור מצבר, מוכרים. וכאן (בקטע של הטירטור), אני נכנס לתמונה. אני חולף על פני

הממתין במהירות מביישת בעליל (ולא בגלל החוק דווקא, יותר בגלל חוק ההתיישנות), והוא מנופף לי בהתלהבות כאילו מצא זה עתה את אחיו האובד. משתנס במהירות אל תוך הספסל האחורי, תוך שהוא גורר איתו חמש שקיות ממוצעות ושני ארזים לא ממוצעים. "סע", הוא מורה לי, ומייד אחר כך - "תדליק רדיו".

זה בעצם העניין, שהרדיו דלוק אצלי תמיד (אי אפשר לכבות אותו). אבל לא בתחנה של המאזין המושבע שהצטרף אליי זה עתה. אני נאלץ לתמרן בין שתי משאיות אימתניות, תוך כדי מעבר חפז על הסקאלה. "מהר, אני מפספס חדשות", מה הוא היה עושה אם לא הייתי צץ פתאום? לעולם לא אדע.

בזמן החדשות, עליי לשמור על שקט מירבי. לא צפצופים, לא חריקות, לא רמזורים. בפרסומות, אני משחיל מילה, "לאן אתה צריך?"

הוא נותן בי מבט תמה. אחר כך מסביר לי (בהפוגות של הפרסומות) איך מגיעים לביתו, מרחק של חצי שעה מיעדי המקורי. "ששש..."

שקט, תן לשמוע. אוי, אם אני הייתי ראש הממשלה..."

יש גם אחרים. בחור גבה קומה ומסולסל פאות, שעוצר אותי בכניסה למכונית, וקובע: "אתה מגיע לפתח תקווה?" (את סימן השאלה אני הוספתי). בטרם אזכר שהכיוון שלי הפוך, הוא כבר בפנים, לא לפני שחנן אותי במדבקה חנים על השמשה האחורית: "יהודי, תן חיוך". אני מנסה לחייך, ונכנס פנימה. הרדיו שר את "הקב"ה, אנחנו אוהבים אותך", אבל לנחנחנו זה לא מספיק. "אתה לא שומע 'קול הנשמה הטובה'?" הוא נדהם, "יש עכשיו שיעור של הרב מורי. משהו משהו, אחי". אני מוצא על הסקאלה את הנשמה הטובה, ואחי החדש מתרווח בנחת, כשאת חלל האוטו ממלא קולו של הרב מורי. משהו משהו.

שוק המעלות

סיכום חודש המשדר במצעדי הזמר החסידי

ערוץ 7

מצעד 250	מצעד 249	מצעד 248	
בונה ירושלים משה שכטר	יהא שלמא החברה	יהא שלמא החברה	1
עד אנה מתיקות 3	בונה ירושלים משה שכטר	שוייתי רוח ונשמה	2
יהא שלמא החברה	גל עיני יהודה דים	בונה ירושלים משה שכטר	3
אמירת תהילים אפרים מנדלסון	עד אנה מתיקות 3	גל עיני יהודה דים	4
גל עיני יהודה דים	אמירת תהילים אפרים מנדלסון	אמירת תהילים אפרים מנדלסון	5

שירים במעלות

יום רביעי 19:00
מגיש: קובי סלע

קול חי

מצעד 24	מצעד 23	מצעד 22	
אמירת תהילים אפרים מנדלסון	אמירת תהילים אפרים מנדלסון	לכבוד החתן יידל וורדיגר	1
בין הסדרים הרב הלל פלאי	גם זו לטובה ליפא שמלצר	אמירת תהילים אפרים מנדלסון	2
יהא שלמא החברה	יהא שלמא החברה	גם זו לטובה ליפא שמלצר	3
גם זו לטובה 2 ליפא שמלצר	לכבוד החתן יידל וורדיגר	יהא שלמא החברה	4
לכבוד החתן יידל וורדיגר	בין הסדרים הרב הלל פלאי	התקבצו יהודה דים	5

המצעד החסידי

יום שני 20:00
מגיש: איתן דובקין

רשת מורשת

קורה	שלח	בהעלותך	
לעד חיה בלבבינו איילת השחר	לעד חיה בלבבינו איילת השחר	לעד חיה בלבבינו איילת השחר	1
שיר המעלות להקת אחישנה	התקבצו מלאכים יהודה דים	ונגינותי ננגן מנדי גרופי	2
יצר ניר קפטן ונפתלי גולד	יברך איילון כהן	כמו נר קטן דוד אברמזון	3
יברך איילון כהן	שיר המעלות להקת אחישנה	מפני מה זכה משה דדי גראוכר	4
מלך המשיח שלמה כהן	פיה פתחה אוף שימחעס וחברים	כשהלב בוכה עמין דביר ודוד דאור	5

עלו ברשת

יום שלישי 22:00
מגיש: יוסי איזנטל

נתוני מכירות בחודש האחרון

סל המטבעות

נועם	וולקום	גל פז	גל סטאר
רוקדים חתונה	גוונים של גרין	החברה	לשמוע-משה וינטרוב
הניגון שבלב 3	יהודה צ'יק אפתח	יידל 4	למעלה-שלמה כהן
כרטיס ביקור	צמד רעים	שמעתי-שוואקי	אליו-מתיקות 3

אבינו

תשובות ופתרונות יש לשלוח אלינו לפי הכתובת, "שירו לו - מגזין המוסיקה החסידי" ת.ד. 748 בני ברק 51105. בין הפותרים נכונה יוגרלו דיסקים וספרים מובחרים

תשבץ החודש

התשבץ שלפניכם כבר הושלם בפתרונות - ומשבצת שחורה לפני ואחרי כל פתרון. (כמו כל תשבץ...) אולם, מחקנו כל משבצת שניה (גם אם היא "משבצת שחורה"), והתוצאה - תשבץ פתור רק בחלקו. ההגדרות הנתונות אינן לפי הסדר. פיתור הגדרה, (כדאי להתחיל מההגדרות הארוכות יותר) וחפשו היכן היא יכולה להשתבץ בתשבץ. רישמו אותה, מלאו משבצות שחורות משני צידיה, והמשיכו לפתור, עד שהתשבץ כולו יושלם. בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה נושאת פרסים. (ש"פ=שם פרטי, ש"מ=שם משפחה, כ"מ=כתיב מלא, כ"ח=כתיב חסר. המספרים מימין לשמאל, ומציינים את מספר האותיות בכל מילה כשהפתרון הוא בעל יותר ממילה אחת.)

		י	ל	נ	ע	י	
	ל	ר	י	ר			ל
		ד		ר	ב	ח	
	ל	כ	נ	ה	ד	ה	
ל	ט					ר	
	ז				פ	כ	ר
ע	ש				א	י	ס
	ר					א	י
	ר	ש			א	ב	
	ב	ר	נ	ו	ה	כ	
	פ	ט	מ	נ	ע	ג	
	ר	ו	ל	ה		ב	

מאוזן:

הדמות שבמראה / מפיק האסק (7,4) / קול גברי נמוך / גשמי, ממשי / אירעו / מכשיר אלקטרוני עם עכבר / האזין / אדמת הנגב / האיבר איתו שרים / אחד התוים / ליצן / משה, מעבד (ש"מ) / סוד / הוציא עכשיו אלבום רביעי (ש"מ) / מילת שלילה / דיבר לשון הרע / ילד פלא בעבר (ש"מ) / עני / כעס / נחל / "הענקת" שיר ברדיו למישהו מסויים / קיים, נמצא / יין-עבו"ם / לזין, מפיק (ש"פ) / חפר בור / מחברי ה"חבריא" (ש"מ) / אריג בראש הכלה

מאונך:

הדמות שבתמונה (6,4) / הבטחה בשבועה / חור באדמה / התאמת שני אנשים (כ"ח) / מקהלת ילדים (4,4) / טחב / אחד הזמרים

(3,4) / שט בשמיים / הרשטיק, חזן (ש"פ) / אחד הזמנים (כ"מ) / רוחץ / זמר "אידישאי" מטבע יפני / קן, מלחין (ש"מ) / מין סעודה (ש"פ) / אדון / התרחשו (כ"מ) / שמא / לא בחצרות חסידים / זיבל את האדמה (כ"מ) / טהור / תאריך בספירת העומר / האיש מאחורי אחד ה"חברים" של אוף שימחעס (ש"פ) / "מי האיש" (ש"פ)

מיהו ה'משיב'?

והשיב לב אבות על בנים. התדעו לזהות מיהו ה'משיב'?

פתרון תשבץ החודש שעבר:

א		ר	ג	י	ד	ר	ו	ל	ד	י	י
ב	ד		ב	ר		י	ל	א	ק	ו	ו
ר		פ	ו	ס		ס	ד	מ	ב	ס	ס
	ו		ט	פ	נ	ר			ד	ל	י
מ	ו	ח	נ		ה	י	ה	א		ס	ג
	ו	פ	ג		מ	י	ב	ו	ט	ו	ר
					ה	י	ר	ו	ר	י	י
					מ	י	ד	פ	נ	ס	נ
					מ		ה	ל			ל
					ד	י	א	ו	ד	י	צ
					ל		ר	י	ד	פ	פ
					א	ב	ה	כ			ת

אתר את האתר: תהלוכת ל"ג בעומר בגאולה, ירושלים. מבין הפותרים נכונה עלו בגורל: גדי ה. מפתח תקווה, חיים הערש פ. מירושלים ואברמי ב. מבני ברק.

אזעס און מאנד

שבוע הבאה
החסידי
ב"גל-פז"
דיסקים החל מ- **19.90**
הלטות החל מ- **5.90**

הפצה ראשית: גל-פז בע"מ רח' מלכי ישראל 5 ירושלים טל. 5388474-02

ב"ב רח' ר"ע 128/88 03-5799580 03-6165437 ח'יפה רח' בר כוכבא 7

פעם בחיים אתה יכול

הדר דימול

מרכז ארועים הדר דימול

המרכז לארועים מלוטשים

רח' ז'בוטינסקי 1 רמת גן (בורסת היהלומים) טלפון: 03-5759512-3 פקס: 03-7512123

